

*Календар
пам'ятних дат*

*Черкащини
на 2024 рік*

СВОЮ
УКРАЇНУ
ЛЮБИТЬ
ЛЮБИТЬ ІІ
ВО ВРЕМЯ ЛЮБИТЬ
ВОСТАПАНО
ПРАЖКУЮ
МИРІАТІУ
ЗА НЕІ
ГОСПОДА
МОЛІТЬ.

Управління культури та охорони культурної спадщини
Черкаської обласної державної адміністрації

Комунальний заклад «Обласна універсальна
наукова бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Календар пам'ятних дат Черкащини на 2024 рік

Черкаси – 2023

УДК 016:908] (477.46)
К17

Укладачка Л. Т. Демченко

Редакторка О. І. Дяглюк

К17 Календар пам'ятних дат Черкащини на 2024 рік / Управління культури та охорони культурної спадщини Черкас. обл. держ. адмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради ; [уклад. Л. Т. Демченко ; ред. О. І. Дяглюк]. – Черкаси : ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2023. – 81 с.

Видання Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка «Календар пам'ятних дат Черкащини» виходить щороку. Присвячене визначним річницям подій суспільно-політичного, наукового та культурно-мистецького життя нашого краю, які відзначатимуть у 2024 році. До видання ввійшли фактографічні довідки про ювілеї видатних особистостей, імена яких пов'язані з Черкащиною.

Календар адресований працівникам закладів культури та освіти, краєзнавцям, широкому колу читачів.

УДК 016:908] (477.46)

© Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка», 2023

Від укладача

Довідково-бібліографічне видання «Календар пам'ятних дат Черкащини на... рік» виходить щорічно, починаючи від 1970-го.

На початку календаря подано перелік визначних річниць подій суспільно-політичного, наукового та культурно-мистецького життя Черкащини, які відзначатимуть у 2024 році.

До найвагоміших із них (позначених астериском) вміщено фактографічні довідки та бібліографічні списки літератури.

Мета видання – допомогти працівникам закладів культури й освіти, краєзнавцям, журналістам у набутті та поширенні знань з історії рідного краю, про видатних особистостей, імена яких пов'язані з Черкащиною.

*У майбутнє ми входимо,
оглядаючись на минуле
П. Валері*

Пам'ятні дати Черкащини у 2024 році

- 975 років із часу заснування м. Городище Черкаського району (1049).
- 740 років із часу заснування м. Черкаси (1284).
- 630 років із часу першої літописної згадки про м. Звенигородка Звенигородського району (1394).
- 530 років із часу першої письмової згадки про м. Городище Черкаського району (1494).
- 430 років із часу першої письмової згадки про м. Шпола Звенигородського району (1594).
- 375 років із часу першої письмової згадки про м. Кам'янка Черкаського району (1649).
- 305 років від дня народження Данила Кушніра (1719–1766), релігійного діяча, який зарахований до лику святих, уродженця с. Мліїв Мліївської сільської громади Черкаського району.
- 295 років від дня народження Якова Павловича Козельського (1729–1795), просвітителя, філософа, уродженця с. Келеберда Ліпнявської сільської громади Черкаського району.
- 265 років від дня народження Івана (Йосифа) Ільницького (1759–1824), освітнього й релігійного діяча, архімандрита, уродженця

с. Білоусівка Драбівської селищної громади Золотоніського району.

- 245 років від дня народження Йосипа Омеляновича Мохова (чернече ім'я Йоасаф; 1779–1829), священника, філософа, останнього ректора Києво-Могилянської академії, уродженця с. Жовнине Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 235 років від дня народження Йосипа Михайловича Гладкого (1789–1866), останнього кошового гетьмана Задунайської Січі, уродженця с. Червонохижинці Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 175 років від дня народження Михайла Юхимовича Філіпченка (1849–1908), фінансиста, вченого-агронома, автора праці «Опис Мошгородищенського маєтку», дитячі роки якого минули в м. Городище Черкаського району.
- 175 років Тальнівському цукровому заводу (1849).
- 165 років від дня народження Вітольда Болеславовича Камінського (1859–1931), лікаря-гідропата, уродженця м. Умань Уманського району.
- 150 років від дня народження Івана Юлійовича Руберта (1874–1934), лікаря-окуліста, який у 1903 році в м. Звенигородка заснував лікарню благодійного Товариства опіки сліпих.
- 145 років від дня народження Тимофія Михайловича Медведєва (1879–1967), борця, футболіста, уродженця с. Велика Яблунівка Березняківської сільської громади Черкаського району.
- 135 років від дня народження отамана Квітковського (Цвітковський; бл. 1889–1923), уродженця Уманського повіту.

- 125 років від дня народження Юрія Тимофійовича Карся-Галинського (псевд. – Віталій Юрченко; 1899–1943), письменника, громадсько-культурного діяча, сотника Армії УНР, уродженця с. Текуча Ладизинської сільської громади Уманського району. Був репресований.
- 125 років від дня народження Леоніда Єрофійовича Підгайного (1899–1950), літературознавця, письменника, уродженця с. Яблунів Канівської міської громади Черкаського району.
- 110 років КП «Черкасиводоканал» Черкаської міської ради (1914).
- 100 років Звенигородській хоровій капелі (1924).
- 90 років від дня народження Михайла Степановича Дігтяренка (1934–2010), педагога, поета, краєзнавця, уродженця м. Тальне Звенигородського району.
- 70 років аерофлоту Черкаської області (1954).
- 65 років від дня утворення обласної організації Спілки журналістів України (1959).
- 60 років із часу встановлення пам'ятника Тарасу Григоровичу Шевченку м. Черкаси (1964).
- 55 років Канівському заводу «Магніт» (1969).
- 50 років тому закінчено спорудження меморіального комплексу «Пагорб Слави» (1974).
- 45 років Черкаському державному зоопарку (1979).

- 35 років із часу утворення Черкаської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців (1989).
- 35 років із часу утворення Маньківського краєзнавчого музею (1989).
- 30 років із часу заснування Черкаської обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича (1994).

Січень

- 80 років із часу визволення від нацистських загарбників у 1944 р. міст: Жашкова (6 січня), Кам'янки (10 січня), Шполи (27 січня), Звенигородки (28 січня), Сміли (29 січня), Канева (31 січня).
- 1 – 100 років від дня народження Петра Харитоновича Красюка (1924–2008), поета, байкаря, уродженця с. Трахтемирів Бобринської сільської громади Черкаського району.
- 1 – 75 років від дня народження Василя Миколайовича Мельниченка (1949), історика, краєзнавця, професора Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького.
- 1 – 75 років від дня народження Степана Іларіоновича Горошка (1949–2018), історика, краєзнавця, жителя м. Жашків Уманського району.
- 1 – 75 років від дня народження В'ячеслава Сергійовича Шебаніна (1949), вченого-математика, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженця м. Золотоноша Золотоніського району.
- 1 – 75 років від дня народження Людмили Андріївни Батури (1949–2010), заслуженого журналіста України, позаштатного кореспондента ряду видань, колишнього головного редактора районної газети «Чигиринські вісті», уродженки м. Городище Черкаського району.

- 1 – 65 років від дня народження Євгена Івановича Мазура (1959), тренера (легка атлетика), майстра спорту з бігу, заслуженого тренера України, уродженця с. Шабастівка Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 2 – 85 років від дня народження Валерія Михайловича Холковського (1939–2017), заслуженого архітектора України, колишнього жителя м. Черкаси.
- 3 – 70 років від дня народження Андрія Михайловича Гусака (1954), педагога, вченого-фізика, професора Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького.
- 4 – 125 років від дня народження Лесі (Олександри) Серпівни Кривицької (1899–1983), актриси, народної артистки України, уродженки м. Чигирин Черкаського району.*
- 5 – 85 років від дня народження Петра Івановича Коваленка (1939), вченого-гідротехніка, академіка, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженця сел. Пальміра Вознесенської сільської громади Золотоніського району.
- 7 – 125 років від дня народження Василя Миколайовича Дзюби (1899– 1945), борця, циркового артиста, уродженця с. Тарнава Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 7 – 70 років з часу утворення Черкаської області (1954).
- 8 – 145 років від дня народження Степана Васильовича Васильченка (справжнє прізвище – Панасенко; 1879–1932), прозаїка, журналіста, педагога, який учителював у смт Драбів (Драбівська міська громада) та с. Велика Бурімка (Чорнобаївська селищна громада) Золотоніського району.
- 9 – 100 років від дня народження Михайла Олександровича Задніпровського (справжнє – Буряченко; 1924–1980), актора, народного артиста України,

лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця м. Кам'янка Черкаського району.*

- 9 – 70 років від дня народження Сергія Прокоповича Левченка (1954– 2019), поета, перекладача, колишнього жителя м. Черкаси.
- 11 – 95 років від дня народження Тетяни Михайлівни Черевченко (1929– 2017), вченого-ботаніка, заслуженого діяча науки і техніки України, уродженки с. Почапинці Лисянської селищної громади Звенигородського району.
- 13 – 100 років від дня народження Івана Івановича Волошенка (1924– 2015), педагога, краєзнавця, музейного працівника, колишнього жителя м. Монастирище Уманського району.*
- 14 – 140 років від дня народження Василя Пилиповича Полив'яного (1884– 1964), оперного та камерного співака, який помер у м. Умань Уманського району.
- 18 – 190 років від дня народження Володимира Боніфатійовича Антоновича (1834–1908), історика, етнографа, публіциста, який у 1880–1890 рр. бував на Корсунщині.
- 19 – 130 років від дня народження Марка Степановича Терещенка (1894–1982), актора й режисера, заслуженого артиста України, уродженця с. Ковалиха Ротмістрівської сільської громади Черкаського району.
- 21 – 105 років від дня народження Максима Лукича Гаптаря (1919–1988), поета, уродженця с. Орловець Городищенської міської громади Черкаського району.
- 21 – 140 років від дня народження Григорія Петровича Варавви (псевд. – В. Стеблик; 1884–1937), письменника, художника, громадського діяча, уродженця м. Канів Черкаського району.

- 23 – 140 років від дня народження Євгена Максимовича Кротевича (1884–1968), письменника, уродженця с. Журавка Селищенської сільської громади Звенигородського району.
- 24 – 80 років із часу Корсунь-Шевченківської битви (1944).
- 25 – 100 років від дня народження фізика Миколи Григоровича Находкіна (1924–2018), уродженця с. Прохорівка Ліплявської сільської громади Черкаського району.
- 27 – 60 років від дня народження Тетяни Миколаївни Халаш (1964), співачки, заслуженої артистки України, колишньої солістки ансамблю «Росава» Черкаської обласної філармонії.
- 27 – 185 років від дня народження Павла Платоновича Чубинського (1839–1884), етнографа, поета, громадського діяча, який у 1870–1873 рр. збирав етнографічні матеріали на Черкащині. Жив у м. Городище Черкаського району.
- 28 – 75 років від дня народження Леоніда Дмитровича Литвненка (1949), легкоатлета, майстра спорту міжнародного класу, заслуженого майстра спорту, уродженця м. Сміла Черкаського району.
- 31 – 70 років Черкаському обласному радію (1954).

Лютий

- 80 років із часу визволення від нацистських загарбників у 1944 р. населених пунктів: Городище (10 лютого), Корсунь-Шевченківський (14 лютого), Лисянка (17 лютого).
- 1 – 55 років Черкаській макаронній фабриці (1969).

- 3 – 110 років від дня народження Григорія Гавриловича Горovenка (1914–1986), лікаря-хірурга, заслуженого діяча науки України, уродженця с. Піщана Тальнівської міської громади Звенигородського району.
- 3 – 145 років від дня народження Федора Кіндратовича Боржинського (1879–1919), дипломата, першого посла Української держави на Кубані, уродженця смт Верхнячка Христинівської міської громади Уманського району.
- 5 – 50 років від дня народження Олександра Івановича Миколенка (1974), правознавця, доктора юридичних наук, уродженця с. Ротмістрівка Ротмістрівської сільської громади Черкаського району.
- 7 – 105 років від дня народження Григорія Григоровича Кулинича (1919–1998), критика, перекладача, уродженця с. Орловець Городищенської міської громади Черкаського району.
- 7 – 50 років від дня народження Григорія Васильовича Луценка (1974), фізика, педагога, кандидата фізико-математичних наук, доктора педагогіки, викладача Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, уродженця м. Городище Черкаського району.
- 8 – 30 років із часу утворення Корсунь-Шевченківського історико-культурного заповідника (1994).
- 11 – 110 років від дня народження Лариси Михайлівни Письменної (1914–1992), письменниці, колишньої жительки м. Черкаси.
- 12 – 160 років від дня народження Михайла Михайловича Ярового (1864–1940), художника, уродженця с. Мошни Мошнівської сільської громади Черкаського району.
- 13 – 75 років від дня народження Олени Василівни Поліщук (1949), майстра декоративного розпису, жительки м. Умань Уманського району.

- 15 – 95 років від дня народження Ялини (Олени) Федорівни Ратушняк (1929), заслуженого майстра народної творчості України, майстра декоративного розпису, писанкарки, жительки с. Білозір'я Білозірської сільської громади Черкаського району.
- 15 – 140 років із часу відкриття Смілянського технікуму харчових технологій (1884).
- 17 – 115 років від дня народження Бориса Вікторовича Дзбановського (1909–2000), архітектора, уродженця м. Умань Уманського району.
- 17 – 55 років від дня народження Сергія Івановича Лифара (1969–2014), капітана АТО, який загинув у районі Савур-Могили на Донбасі, уродженця с. Матусів Матусівської сільської громади Шполянського району. У м. Черкаси його ім'ям названо провулок.
- 17 – 360 років із дня смерті Івана Богуна (рік народження невідомий – 1664), козацького полководця часів Хмельниччини. Керував битвами під Корсунем, Монастирищем, Уманню, Охматовим.
- 22 – 85 років від дня народження Віталія Романовича Кулінченка (1939), фахівця в галузі механіки, доктора технічних наук, професора, уродженця м. Умань Уманського району.
- 25 – 130 років від дня народження Івана Ільковича Шарого (псевд. – Іван Чорний; 1894–1930), військового та політичного діяча, керівника повстанського загону в Холодному Яру у 1920–1923 рр., учасника бою під Крутами, уродженця с. Вереміївка Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 25 – 95 років від дня народження Степана Павловича Сліпця (1929), архітектора, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця с. Михайлівка Канівської міської громади Черкаського району.

- 27 – 135 років від дня народження Євгена Семеновича Вирового (псевд. – Є. Малий, Є. Вир; 1889–1945), видавця, культурно-освітнього діяча, уродженця м. Сміла Черкаського району.
- 29 – 80 років від дня народження Володимира Івановича Затулівітра (1944–2003), поета, прозаїка, перекладача, видавця, який жив і похований у с. Бучак Бобрицької сільської громади Черкаського району.

Березень

- 85 років Літературно-меморіальному музею Т. Г. Шевченка в с. Шевченкове Шевченківської сільської громади Звенигородського району (1939).
- 1 – 80 років від дня народження Івана Івановича Івка (1944), вченого, доктора сільськогосподарських наук, уродженця с. Перервинці Драбівської селищної громади Золотоніського району.
- 2 – 65 років від дня народження Олексія Юрійовича Колендо (1959), вченого-хіміка, уродженця м. Умань Уманського району.
- 2 – 105 років від дня народження Федора Івановича Заточного (1919–1999), педагога, краєзнавця, уродженця с. Воронівка Вільшанської селищної громади Звенигородського району.
- 2 – 205 років від дня народження Миколи Максимовича Сементовського (1819–1879), історика, письменника, краєзнавця, уродженця с. Іркліїв Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 4 – 75 років від дня народження Григорія Михайловича Голиша (1949), історика, краєзнавця, директора Наукової бібліотеки ім. Михайла Максимовича Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького.

- 4 – 165 років від дня народження Кесаря Олександровича Білиловського (псевд. – Цезар Білило, Цезарко; 1859–1938), письменника, громадського й культурного діяча, лікаря, доктора медицини, видавця, уродженця с. Вознесенське Вознесенської сільської громади Золотоніського району.
- 5 – 80 років від з часу Умансько-Ботошанської операції (1944).
- 5 – 80 років від дня народження Ганни Федорівни Грабовської (1944), художниці, заслуженого майстра народної творчості України, жительки м. Черкаси.
- 6 – 150 років від дня народження Мелентія (Макарія) Арефовича Зеленого (1874–1938), уманського ченця, який був репресований. Занесений до сонму святих новомучеників Черкаських.
- 7 – 35 років Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин» (1989).
- 7 – 120 років від дня народження Докії Кузьмівни Гуменної (1904–1996), письменниці, дослідниці історії краю, уродженки м. Жашків Уманського району.
- 7 – 80 років від дня народження Івана Петровича Гуріненка (1944–2000), фольклориста, краєзнавця, музейного працівника, уродженця с. Леськи Леськівської сільської громади Черкаського району.
- 7 – 60 років від дня народження Наталі Миколаївни Кузьменко (1964), майстра народної творчості, жительки м. Черкаси.
- 9 – 80 років від дня народження Олексія Васильовича Приліпка (1944), Героя України, заслуженого працівника сільського господарства України, уродженця с. Богданівка Зорівської сільської громади Золотоніського району.

- 9 – 210 років від дня народження Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861), українського поета, художника, мислителя, уродженця с. Моринці Звенигородської міської громади Звенигородського району.
- 9 – 160 років від дня народження Володимира Опанасовича Караваєва (1864–1939), вченого-зоолога, який у 1897–1917 рр. жив у с. Мурзинці Звенигородської міської громади Звенигородського району.
- 9 – 105 років від дня народження Полікарпа Юхимовича Шабатина (1919–2007), поета, байкаря, уродженця с. Склименці Стеблівської селищної громади Звенигородського району.
- 10 – 80 років з часу визволення Черкащини від нацистських загарбників (1944):
Маньківка – 7 березня,
Христинівка, Тальне, Катеринопіль – 9 березня,
Умань, Монастирище та вся Черкащина – 10 березня.
- 10 – 163 роки від дня смерті Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861).
- 10 – 100 років від дня народження Євдокії Петрівни Кузьменко (1924– 1996), заслуженого працівника культури України, колишньої директорки Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка.*
- 12 – 75 років від дня народження Степана Онисимовича Павленка, (1949–2003), письменника, педагога, уродженця с. Легедзине Тальнівської міської громади Звенигородського району.
- 13 – 140 років від дня народження Олексія Никаноровича Соколовського (1884–1959), вченого-грунтознавця, академіка, уродженця с. Велика Бурімка Чернобаївської селищної громади Золотоніського району.
- 16 – 100 років від дня народження Вадима Павловича Тараненка (1924), вченого-радіотехніка, уродженця с. Верещаки Лисянської селищної громади Звенигородського району.

- 17 – 130 років від дня народження Аркадія Семеновича Оканенка (1894–1982), вченого-фізіолога, заслуженого діяча науки України, уродженця м. Сміла Черкаського району.
- 17 – 140 років від дня народження Олександра Інокентійовича Неровецького (1884–1950), вченого, уродженця м. Черкаси.
- 17 – 125 років від дня народження Олекси Гнатовича Милая (1899–1962), геолога, уродженця с. Галаганівка Чигиринської міської громади Черкаського району.
- 18 – 105 років від дня народження Віктора Калениковича Роєнка (1919–2010), підприємця, громадського діяча, мецената, уродженця с. Антонівка Паланської сільської громади Уманського району.
- 20 – 160 років від дня народження Василя Костянтиновича Липківського (1864–1937), першого митрополита Української автокефальної православної церкви, уродженця с. Попудня Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 21 – 65 років від дня народження Валерія Степановича Луценка (1959), живописця, лауреата конкурсу «Художник та друкарство України», уродженця м. Умань Уманського району.
- 22 – 60 років від дня народження Тараса Володимировича Крамаренка (1964), майстра народної творчості, жителя с. Литвинівка Жашківської міської громади Уманського району.
- 24 – 90 років від дня народження Станіслава Якимовича Буряченка (1934–2000), журналіста, краєзнавця, уродженця м. Чигирин Чигиринської міської громади Черкаського району.
- 25 – 75 років від дня народження Леоніда Миколайовича Трофименка (1949), колишнього художнього керівника й головного диригента Черкаського академічного заслуженого українського народного хору, заслуженого діяча мистецтв України.

- 25 – 80 років від дня народження Олександра Йосиповича Тютюнника (1944), краєзнавця, директора Жашківського історичного музею.
- 25 – 165 років від дня народження Миколи Васильовича Левитського (1859–1936), публіциста, організатора української кооперації, уродженця с. Хмільна Канівської міської громади Черкаського району.
- 27 – 120 років від дня народження Лідії Петрівни Дорошенко (1904–1985), співачки, уродженки с. Великий Хутір Великохутірської сільської громади Золотоніського району.
- 27 – 360 років із дня смерті Івана Остаповича Виговського (рік народження невідомий – 1664), політичного й військового діяча, гетьмана України, який загинув неподалік смт Лисянка Звенигородського району.
- 29 – 70 років від дня народження Олексія Антоновича Озірного (1954), поета, жителя м. Черкаси.
- 29 – 90 років від дня народження Олексія Івановича Мережка (1934–2007), гідробіолога, доктора біологічних наук, уродженця м. Городище Черкаського району.

Квітень

- 105 років Державному архіву Черкаської області (1919).
- 1 – 70 років із часу створення Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка (1954).
- 1 – 80 років від дня народження Івана Івановича Захарова (1944), вченого-фізика, уродженця смт Лисянка Звенигородського району.
- 3 – 120 років від дня народження Миколи Макаровича Підолічка (1904–1975), вченого-ботаніка, уродженця с. Козацьке Звенигородської міської громади Звенигородського району.

- 3 – 170 років від дня народження Юрія Львовича Крамаренка (1854–1927), лікаря, громадського діяча, організатора медичної служби в м. Умань, уродженця с. Мошни Мошнівської сільської громади Черкаського району.
- 4 – 45 років від дня народження Дмитра Олександровича Левковича (1979), піаніста, композитора, лауреата низки міжнародних конкурсів піаністів, уродженця м. Черкаси.
- 5 – 100 років від дня народження Олександра Андрійовича Дорошенка (1924–1996), педагога, краєзнавця, уродженця с. Львівка Новодмитрівської сільської громади Золотоніського району.*
- 5 – 125 років від дня народження Захара Петровича Шульги (1899–1993), вченого-економіста, доктора економічних наук, професора, уродженця с. Терешки Шполянської міської громади Звенигородського району.
- 7 – 120 років від дня народження Гаврила Івановича Білика (1904–1985), вченого-геоботаніка, уродженця с. Благодатне Золотоніської міської громади Золотоніського району.
- 8 – 95 років від дня народження Леоніда Герасимовича Мельника (1929–2017), історика, доктора історичних наук, уродженця с. Дубова Бабанської селищної громади Уманського району.
- 8 – 145 років від дня народження Андрія Миколайовича Лівіцького (1879–1954), громадського й політичного діяча, уродженця с. Ліпляве Ліпльавської сільської громади Черкаського району.
- 10 – 80 років від дня народження Василя Олексійовича Гарнати (1944), краєзнавця, культпрацівника, уродженця с. Велика Бурімка Чорнобаївської селищної громади Золотоніського району.
- 10 – 135 років від дня народження Олександра Олександровича Загородського (1889–1968), генерал-полковника Армії УНР, учасника Першого Зимового походу, уродженця с. Зеленьків Тальнівської міської громади Звенигородського району.

- 12 – 65 років від дня народження Ніни Григорівни Жук (1959), журналістки, жительки м. Золотоноша Золотоніського району.
- 13 – 75 років від дня народження Володимира Володимировича Єфимова (1949), музиканта, заслуженого діяча мистецтв України, жителя м. Черкаси.
- 13 – 85 років від дня народження Анатолія Івановича Сисоя (1939), журналіста й письменника, жителя м. Черкаси.
- 22 – 85 років від дня народження Олега Вікторовича Баумейстера (1939–1983), художника, жителя м. Черкаси.
- 25 – 75 років від дня народження Сергія Миколайовича Підгорного (1949–1995), письменника, який похований у м. Черкаси.
- 26 – 125 років від дня народження Василя Кириловича Шутя (1899–1982), композитора, диригента, педагога, уродженця м. Золотоноша Золотоніського району.
- 28 – 95 років від дня народження Григорія Сидоровича Боковні (1929), різьбяр, заслуженого майстра народної творчості, уродженця м. Черкаси.
- 28 – 170 років від дня народження Йосипа Варфоломійовича Шевченка (псевд. – Гріненко І.; 1854 – поч. 1890-х), поета, перекладача, небожа Т. Г. Шевченка, уродженця с. Шевченкове Шевченківської сільської громади Звенигородського району.
- 29 – 35 років від дня народження Миколи Олександровича Калашника (1989–2014), солдата АТО, який загинув на Донбасі, уродженця м. Черкаси. У м. Черкаси його ім'ям названо провулок.
- 30 – 100 років від дня народження Лева Львовича Каневського (1924–2002), правознавця, уродженця м. Золотоноша Золотоніського району.

- 30 – 65 років від дня народження Сергія Сергійовича Максева (1959), лікаря-радіолога, доктора медичних наук, уродженця м. Черкаси.

Травень

- 1 – 435 років із часу заснування м. Чигирин (1589).
- 2 – 80 років від дня народження Тамари Семенівни Яценко (1944), докторки психологічних наук, професорки Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, уродженки с. Драбівка Набутівської сільської громади Черкаського району.
- 2 – 75 років від дня народження Юрія Івановича Феценка (1949), вченого, лікаря, заслуженого діяча науки і техніки України, доктора медичних наук, професора, уродженця м. Тальне Звенигородського району.
- 3 – 110 років від дня народження Анатолія Терентійовича Пилипенка (1914–1993), вченого-хіміка, академіка АН УРСР, уродженця с. Шевченкове Шевченківської сільської громади Звенигородського району.
- 3 – 205 років від дня народження Миколи Івановича Анненкова (1819–1889), ботаніка, який у 1863–1875 рр. був директором Уманського училища землеробства й парку «Софіївка».
- 6 – 60 років від дня народження Юрія Олексійовича Ляшенка (1964), вченого-фізика, директора ННІ фізики, математики та комп'ютерно-інформаційних систем Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, уродженця с. Сердюківка Тернівської сільської громади Черкаського району.
- 6 – 85 років від дня народження Сергія Савича Хльобаса (1939), журналіста, жителя м. Черкаси.

- 8 – 210 років від дня народження Костянтина Даниловича Думитрашка (1814–1886), поета, фольклориста, уродженця м. Золотоноша Золотоніського району.
- 9 – 95 років від дня народження Юрія Івановича Римаренка (1929–2006), правознавця, історика, філософа, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця м. Черкаси.
- 9 – 125 років від дня народження Феодосія Миколайовича Мовчанівського (1899–1938), археолога, краєзнавця, уродженця с. Берестівець Паланської сільської громади Уманського району. Був репресований.
- 10 – 100 років від дня народження Олександра Володимировича Ковальчука (1924–2004), письменника, уродженця с. Білозір'я Білозірської сільської громади Черкаського району.
- 12 – 60 років від дня народження Василя Івановича Пахаренка (1964), доктора філології, професора кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, літературознавця, поета.
- 12 – 75 років від дня народження Володимира Микитовича Яценка (1949), вченого-економіста, проректора з науково-педагогічної роботи та соціально-економічного розвитку Черкаського державного технологічного університету.
- 13 – 90 років від дня народження Федора Федоровича Боєчка (1934), педагога, вченого-біохіміка, колишнього ректора Черкаського державного університету імені Б. Хмельницького.
- 14 – 90 років від дня народження Альберта Івановича Лантуха-Ляценка (1934), фахівця в галузі містобудування, доктора технічних наук, уродженця м. Умань Уманського району.

- 16 – 130 років від дня народження Петра Петровича Курінного (1894–1972), історика, археолога, етнографа, організатора музейної та пам'яткоохоронної справи, уродженця м. Умань Уманського району.
- 19 – 35 років із часу відкриття в м. Черкаси Музею «Кобзаря» Т. Г. Шевченка (1989).
- 21 – 105 років від дня народження Олександра Дмитровича Очеретного (1919), прозаїка, драматурга, уродженця с. Танське Дмитрушківської сільської громади Уманського району.
- 21 – 125 років від дня народження Михайла Івановича Дорошенка (1899–1986), учасника Української революції 1917–1921 рр., мемуариста, автора спогадів «Стежками Холоднороськими».
- 22 – 80 років від дня народження Олександра Даниловича Заруби (1944–1998), вченого-економіста, уродженця м. Золотоноша Золотоніського району.
- 22 – 85 років від дня народження Зінаїди Панасівни Тарахан-Берези (1939), шевченкознавиці, краєзнавиці, заслуженого працівника культури України, почесного громадянина м. Канів Черкаського району.
- 22 – 90 років від дня народження Миколи Яковича Собчука (1934–2001), архітектора, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, колишнього жителя м. Черкаси.
- 25 – 50 років Черкаському художньо-технічному коледжу (1974).
- 26 – 85 років від дня народження Юрія Петровича Кунченка (1939–2006), вченого, винахідника, академіка, колишнього викладача Черкаського державного технологічного університету.
- 27 – 165 років від дня народження Панаса Карповича Саксаганського (справжнє прізвище – Тобілевич; 1859–1940),

актора й режисера, який у 1896, 1897, 1907 рр. був на гастролях в м. Умань та м. Черкаси.

Червень

- 375 років із часу утворення Української козацької держави й визнання м. Чигирин її столицею (1649).
- 2 – 120 років від дня народження Олексія Семеновича Маслокова (1904–1961), режисера, сценариста, заслуженого діяча мистецтв України, уродженця м. Черкаси.
- 2 – 65 років від дня народження Юрія Григоровича Берлінського (1959), актора Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка, заслуженого артиста України.
- 3 – 105 років від дня народження Івана Кіндратовича Лутака (1919–2009), колишнього очільника Черкаської області, почесного громадянина міста Черкаси.
- 9 – 85 років від дня народження Ольги Петрівни Павловської (1939–2002), колишньої солістки Черкаського академічного заслуженого українського народного хору, народної артистки України, почесного громадянина міста Черкаси.
- 9 – 880 років канівському Георгіївському (Успенському) собору (1144).
- 10 – 70 років від дня народження Миколи Пантелеймоновича Бабака (1954), живописця і письменника, заслуженого художника України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, жителя м. Черкаси.

- 10 – 120 років від дня народження Олександра Макаровича Грінченка (1904–1998), вченого-грунтознавця, уродженця с. Довгеньке Тальнівської міської громади Звенигородського району.
- 12 – 130 років від дня народження Андрія Івановича Глуківського (1894–1927), військового і громадського діяча, сотника Армії УНР, уродженця м. Сміла Черкаського району.
- 16 – 80 років від дня народження Володимира Ілліча Чередніченка (1944), лікаря, кандидата медичних наук, колишнього жителя м. Черкаси.
- 17 – 110 років від дня народження Федора Аврамовича Жарка (1914–1986), співака-бандуриста, заслуженого артиста України, уродженця с. Михайлівка Михайлівської сільської ради Черкаського району.
- 18 – 85 років Музею Тараса Шевченка в м. Канів Черкаського району (1939).
- 18 – 245 років Лебединському Свято-Миколаївському жіночому монастирю (1779), Шполянська міська громада Звенигородського району.
- 19 – 85 років від дня народження Федора Власовича Дахна (1939–2019), вченого, колишнього директора Інституту репродуктивної медицини АНУ, академіка Української та Нью-Йоркської академій наук, уродженця с. Пастирське Тернівської сільської громади Черкаського району.
- 19 – 100 років від дня народження Михайла Івановича Карпенка (1924), громадського діяча, уродженця с. Озірна Водяницької сільської громади Звенигородського району.
- 20 – 85 років від дня народження Анатолія Івановича Бахмута (1939), колишнього завідувача картинної галереї Корсунь-Шевченківського

державного історико-культурного заповідника, заслуженого працівника культури України.

- 21 – 155 років від дня народження Федора Павловича Матушевського (1869–1919), літературознавця, громадського та політичного діяча, уродженця м. Сміла Черкаського району.
- 22 – 90 років від дня народження Павла Івановича Загребельного (1934–1997), режисера, актора, народного артиста України, уродженця с. Рождественське Великохутірської сільської громади Золотоніського району.
- 22 – 70 років від дня народження Ольги Михайлівни Шарапи (1954), директора Черкаського музею «Кобзаря» Т. Г. Шевченка, праправнучки Т. Шевченка, заслуженого працівника культури України.
- 26 – 75 років від дня народження Василя Петровича Магальяса (1949), живописця, графіка, педагога, заслуженого діяча мистецтв України, уродженця с. Легедзине Тальнівської міської громади Звенигородського району.
- 29 – 120 років від дня народження Петра Ізраїльовича Альтмана (1904–1941), літературознавця, прозаїка, уродженця с. Івангород Христинівської міської громади Уманського району.
- 30 – 75 років від дня народження Петра Івановича Гончара (1949), художника-монументаліста, музеєзнавця, уродженця с. Лип'янка Лип'янської сільської громади Звенигородського району.

Липень

- 430 років із часу повстання селян під керівництвом Северина Наливайка (1594).

- 1 – 30 років із часу утворення державного історико-культурного заповідника «Трахтемирів» (1994).
- 1 – 85 років від дня народження Сергія Луковича Носаня (1939–2019), письменника, заслуженого діяча мистецтв України, колишнього жителя м. Черкаси.
- 1 – 55 років тому розпочав свою роботу Канівський завод «Магніт» (1969).
- 5 – 75 років від дня народження Петра Матвійовича Гончара (1949), поета, уродженця с. Мельники Медведівської сільської громади Черкаського району, жителя м. Черкаси.
- 5 – 85 років від дня народження Леоніда Михайловича Іщенка (1939), графіка, уродженця с. Аврамівка Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 5 – 95 років від дня народження Олександри Степанівни Головки (1929), майстрині художньої вишивки, уродженки с. Тимченки Іркліївської сільської громади Золотоніського району, колишньої жительки м. Черкаси.
- 6 – 60 років від дня народження Петра Васильовича Качалаби (1964), журналіста, краєзнавця, уродженця смт Маньківки Уманського району.
- 8 – 75 років від дня народження Світлани Павлівни Кучеренко (1949), актриси, народної артистки України, уродженки с. Бобриця Бобрицької сільської громади Черкаського району.
- 10 – 75 років від дня народження Ігоря Петровича Донцова (1949), заслуженого працівника фізичної культури і спорту, заслуженого тренера України, колишнього жителя м. Черкаси.

- 10 – 85 років від дня народження Аліма Івановича Ситника (1939–2008), режисера, колишнього художнього керівника Черкаського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Т. Г. Шевченка.
- 11 – 125 років із часу заснування першої публічної бібліотеки в м. Черкаси (1899). Із 2000 року – Комунальний заклад «Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради.
- 18 – 115 років від дня народження Омеляна Панасовича Сліпачука (1909–1984), журналіста, краєзнавця, уродженця с. Вільшанка Жашківської міської громади Уманського району.
- 20 – 115 років від дня народження Миколи Пимоновича Базилівського (1909–1993), літературознавця, театрознавця, публіциста, уродженця м. Чигирин Черкаського району.
- 21 – 75 років від дня народження Ольги Петрівни Павленко (1949), педагога, поетеси, прозаїка, жительки с. Бабанка Бабанської селищної громади Уманського району.
- 22 – 95 років від дня народження Володимира Захаровича Довганя (1929–2006), кінорежисера, сценариста, заслуженого діяча мистецтв України, уродженця м. Сміла Черкаського району; дитячі роки минули в м. Корсунь-Шевченківський.
- 23 – 80 років від дня народження Віктора Яковича Маштабея (1944), дипломата, економіста, кандидата економічних наук, уродженця с. Орловець Городищенської міської громади Черкаського району.
- 24 – 130 років від дня народження Бориса Дмитровича Крупницького (1894–1956), історика, професора, уродженця с. Медведівка Медведівської сільської громади Черкаського району.

- 24 – 170 років від дня народження Івана Владиславовича Слещинського (1854–1931), вченого-математика, уродженця смт Лисянка Звенигородського району.
- 25 – 130 років від дня народження Ганни Василівни Закревської (1894–1974), вченої-геолога, уродженки с. Келеберда Ліпнявської сільської громади Черкаського району.
- 27 – 70 років від дня народження Світлани Анатоліївни Жаботинської (1954), докторки філологічних наук, професорки Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, заслуженого працівника освіти України.
- 27 – 105 років від дня народження Андрія Івановича Химка (справжнє прізвище – Хименко; 1919–1991), письменника, колишнього жителя м. Черкаси, уродженця с. Адамівка колишнього Чигиринського району (затоплене водами Кременчуцького водосховища 1959 року).
- 27 – 170 років від дня народження Ольги Олександрівни Лисенко (дівоче – О'Коннор; 1854–1930), оперної співачки, уродженки с. Миколаївка (колишній Драбівський район, нині – с. Троїцьке Кременчуцького району Полтавської області).
- 31 – 75 років від дня народження Станіслава Михайловича Адаменка (1949), архітектора, народного художника України, уродженця с. Поташ Тальнівської міської громади Звенигородського району.
- 31 – 70 років від дня народження Віктора Миколайовича Подороги (1954), заслуженого юриста України, поета.
- 31 – 105 років від дня народження Олександра Айзиковича Лінкова (1919–2002), архітектора, уродженця м. Черкаси.

Серпень

- 160 років із часу створення фінансової установи Перший Черкаський міський Громадський банк (1864), який знаходився в будівлі редакції газети «Черкаський край».
- 2 – 85 років від дня народження Неллі Іванівни Туркалевської (1939), кандидатки фізико-математичних наук, уродженки м. Чигирин Черкаського району.
- 3 – 55 років від дня народження Бориса Борисовича Юхна (1969), журналіста, краєзнавця, жителя м. Черкаси.
- 3 – 140 років із часу заснування першого народного музею Т. Г. Шевченка «Тарасова світлиця» в м. Канів (1884), відновленого в 1991 році.
- 4 – 170 років від дня народження актриси Марії Заньковецької (1854–1934), яка була з гастрольями на Черкащині.
- 5 – 95 років від дня народження Олександра Семеновича Зайця (1929–2011), вченого-економіста, уродженця с. Кочубіївка Паланської сільської громади Уманського району.
- 5 – 65 років від дня народження Людмили Іванівни Ромащенко (1959), літературознавиці, докторки філології, професорки Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького.
- 8 – 80 років від дня народження Валентини Федорівни Кузьменко-Волошиної (1944), художниці, поетеси, жительки м. Черкаси.
- 8 – 180 років із часу заснування Уманського національного університету садівництва (1844).
- 10 – 85 років від дня народження Мирослава Федоровича Мицика (1939–1965), поета, фольклориста, краєзнавця, журналіста, уродженця с. Вишнопіль Тальнівської міської громади Звенигородського району.

- 11 – 75 років від дня народження Сергія Миколайовича Лукіна (1949), фізика, доктора фізико-математичних наук, уродженця м. Черкаси.
- 11 – 85 років від дня народження Валерія Григоровича Зверліна (1939), вченого в галузі машинобудування, уродженця м. Сміли Черкаського району.
- 11 – 145 років від дня народження Каленика (Каленя) Мефодійовича Терещенка (1879–1969), скульптора, уродженця с. Попівка Водяницької сільської громади Звенигородського району.
- 12 – 140 років від дня народження Давида Рафаїловича Бергельсона (1884–1952), єврейського письменника, драматурга, уродженця с. Сарни Монастирищенської сільської громади Уманського району. Був репресований.
- 15 – 100 років від дня народження Івана Марковича Кулинич (1924–2002), вченого-історика, заслуженого діяча науки України, уродженця с. Грушківка Кам'янської міської громади Черкаського району.
- 16 – 125 років Верхняцькій дослідно-селекційній станції (1899).
- 16 – 110 років від дня народження Дмитра Хомича Паламарчука (1914–1998), письменника, уродженця с. Івангород Христинівської міської громади Уманського району.
- 17 – 90 років від дня народження Станіслава Йосиповича Грабовського (1934–2000), скульптора, колишнього жителя м. Черкаси.
- 18 – 100 років від дня народження Іллі Самойловича Польського (1924–2001), композитора, музикознавця, уродженця м. Звенигородка Звенигородського району.

- 19 – 75 років від дня народження Тамари Степанівни Костецької (1949), поетеси, перекладачки, уродженки с. Заліське Тальнівської міської громади Звенигородського району.
- 19 – 100 років від дня народження Наталії Іванівни Іщенко (1924), художниці декоративно-ужиткового мистецтва, уродженки с. Руська Поляна Руськополянської сільської громади Черкаського району.
- 20 – 70 років із часу відкриття Черкаської обласної лікарні (1954).
- 20 – 105 років від дня народження Олександра Олександровича Березовського (1919–2015), архівіста, краєзнавця, колишнього жителя м. Черкаси.
- 21 – 70 років від дня народження Володимира Тарасовича Ткаченка (1954), гумориста, сатирика, жителя м. Сміли Черкаського району.
- 21 – 85 років від дня народження Валентина Михайловича Луценка (1939), балетмейстера, керівника народного ансамблю танцю «Черкащанка» Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, заслуженого працівника культури України.
- 22 – 70 років від дня народження Ольги Іванівни Месеврі (1954), письменниці, літературознавиці, жительки м. Черкаси.
- 23 – 115 років від дня народження Лаврентія Омеляновича Масохи (1909–1971), актора, уродженця с. Первомайське Мошнівської сільської громади Черкаського району.
- 23 – 125 років від дня народження Петра Кириловича Василюка (1899–1941), організатора партизанського руху на Черкащині, уродженця с. Леськи Леськівської сільської громади Черкаського району. Працював у смт Чорнобай та м. Кам'янка Черкаського району.

- 24 – 115 років від дня народження Сусанни Василівни Коваль (1909–1978), актриси, заслуженої артистки України, уродженки с. Козацьке Звенигородської міської громади Звенигородського району.
- 25 – 125 років від дня народження Олександра Миколайовича Кокора (1899–1996), художника м. Черкаси.
- 27 – 190 років від дня народження Івана Івановича Ярового (1834–1905), колишнього черкаського підприємця та мецената, засновника Саду Ярової (Дитячого парку) в м. Черкаси.
- 27 – 85 років від дня народження Ольги Іванівни Шалабаєвої (1939–2001), художниці, колишньої жительки м. Черкаси.
- 28 – 100 років від дня народження Григорія Калиновича Андрущенка (1924–2000), кореспондента, колишнього редактора відділу обласного комітету радіомовлення і телебачення (м. Черкаси), уродженця с. Дубинка (тепер – с. Коврай Гельмязівської сільської громади Золотоніського району).
- 29 – 80 років від дня народження Віталія Георгійовича Табачковського (1944–2006), філософа, художника, педагога, уродженця м. Христинівка Уманського району.
- 30 – 65 років від дня народження Ольги Іванівни Калини (1959), бандуристки черкаського тріо «Вербена», народної артистки України.
- 30 – 95 років від дня народження Ігоря Марковича Росоховатського (1929–2015), письменника-фантаста, сценариста, уродженця м. Шпола Звенигородського району.

Вересень

- 95 років Державному підприємству «Черкаське лісове господарство» (1929).
- 2 – 60 років від дня народження Лариси Георгіївни Бачинської (1964), журналістки, завідувачки відділу редакції газети «Шполянські вісті», уродженки м. Шпола Звенигородського району.
- 2 – 85 років від дня народження Валентини Андріївни Козицької (1939), колишнього головного редактора газети «Уманська зоря», заслуженого журналіста України.
- 4 – 95 років від дня народження Василя Романовича Назаренка (1929), вченого, винахідника, літератора, уродженця с. Бойківщина Драбівської селищної громади Золотоніського району.
- 4 – 140 років Смілянському коледжу харчових технологій Національного університету харчових технологій (1884).
- 6 – 75 років від дня народження Ярослава Микитовича Корнієнка (1949), фахівця в галузі хімічних технологій, доктора технічних наук, професора, уродженця смт Верхнячка Христинівської міської громади Уманського району.
- 6 – 95 років від дня народження Михайла Степановича Ліцова (1929–2009), журналіста, колишнього жителя м. Черкас.
- 8 – 85 років від дня народження Вільяма Михайловича Задорського (1939), хіміка-еколога, доктора технічних наук, професора, уродженця м. Тальне Звенигородського району.
- 9 – 60 років від дня народження Валентини Михайлівни Коваленко (1964), письменниці, літературознавиці, громадсько-політичної та державної діячки, уродженки с. Самгородок Ротмістрівської сільської громади Черкаського району.

- 9 – 255 років від дня народження Івана Петровича Котляревського (1769–1838), письменника, поета, драматурга, громадського діяча, ім'я якого пов'язане з Черкащиною.
- 10 – 95 років від дня народження Олени Марківни Годованюк (1929–2023), архітекторки, уродженки м. Умань Уманського району.
- 10 – 85 років від дня народження Анатолія Георгійовича Ніколенка (1939), колишнього завідувача історико-краєзнавчого музею Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника, заслуженого працівника культури України.
- 11 – 75 років від дня народження Юрія Григоровича Леги (1949), професора, колишнього ректора Черкаського державного технологічного університету, доктора технічних наук, заслуженого працівника народної освіти України.
- 12 – 85 років від дня народження Григорія Дмитровича Загороднього (1939), політичного діяча, уродженця с. Мурзинці Звенигородської міської громади Звенигородського району.
- 13 – 65 років від дня народження Миколи Миколайовича Щербини (1959–2016), педагога, історика, почесного краєзнавця України, колишнього жителя м. Черкаси.
- 14 – 110 років від дня народження Соломона Шльомовича Портного (1914–1998), журналіста, колишнього кореспондента газети «Черкаський край», уродженця с. Шендерівка Стеблівської селищної громади Звенигородського району.
- 14 – 165 років від дня народження Тадеуша-Стефана Францовича Зелінського (псевдонім – Тадей; 1859–1944), польського філолога-мовознавця, історика античності, уродженця с. Скрипчинці Стеблівської селищної громади Звенигородського району.

- 15 – 220 років від дня народження Михайла Олександровича Максимовича (1804–1873), історика, філолога, етнографа, уродженця хутора Тимківщина, тепер с. Богуславець Вознесенської сільської громади Золотоніського району. У 1841–1873 рр. жив на хуторі Михайлова Гора, тепер с. Прохорівка Ліпльавської сільської громади Черкаського району.
- 16 – 120 років від дня народження Петра Омеляновича Масохи (1904–1991), актора, уродженця с. Первомайське Мошнівської сільської громади Черкаського району.
- 17 – 160 років від дня народження письменника Михайла Михайловича Коцюбинського (1864–1919), який влітку 1908 р. відпочивав у с. Кононівка Шрамківської сільської громади Золотоніського району.
- 18 – 85 років від дня народження Якова Семеновича Грицяя (1939–1988), заслуженого журналіста України, уродженця с. Бачкурине Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 18 – 90 років від дня народження Лева Миколайовича Курочки (1934–2014), астрофізика, доктора фізико-математичних наук, уродженця м. Звенигородка Звенигородського району.
- 19 – 90 років від дня народження Миколи Даниловича Шапошника (1934–2009), письменника-гумориста, заслуженого працівника культури України, уродженця с. Леськи Леськівської сільської громади Черкаського району.
- 21 – 335 років із часу першої письмової згадки про смт Драбів Золотоніського району (1689).
- 22 – 115 років від дня народження Іллі Марковича Кружкова (1909–1974), живописця, графіка, заслуженого діяча мистецтв України, уродженця м. Умань Уманського району.

- 23 – 50 років від дня народження Олексія Анатолійовича Панченка (1974–2015), солдата АТО, який загинув захищаючи Донецький аеропорт, уродженця м. Черкаси. У м. Черкаси його ім'ям названо вулицю.
- 23 – 70 років від дня народження Валентини Геніївни Антонюк (1954), співачки, доцентки-докторантки Національної мистецької академії України ім. П. І. Чайковського, заслуженої артистки України, уродженки с. Деренковець Набутівської сільської громади Черкаського району.
- 23 – 105 років від дня народження Семена Васильовича Савченка (1919–2010), поета-гумориста, уродженця та колишнього жителя с. Вереміївка Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 25 – 220 років від дня народження Міхала Грабовського (псевдонім – Едвард Тарша; 1804–1863), польського письменника, публіциста, який навчався в м. Умань Уманського району.
- 26 – 100 років від дня народження Захара Семеновича Василенка (1924–2001), лікаря-стоматолога, доктора медичних наук, уродженця с. Родниківка Паланської сільської громади Уманського району.
- 26 – 115 років від дня народження Івана Павловича Шаповала (1909–2000), скульптора, уродженця с. Павлівщина Драбівської селищної громади Золотоніського району.
- 28 – 65 років від дня народження Олександра Івановича Заїки (1959), легкоатлета, викладача Черкаського державного технологічного університету, уродженця с. Шрамківка Шрамківської сільської громади Золотоніського району.
- 29 – 150 років від дня народження Володимира Федоровича Дурдуківського (1874–1938), педагога, публіциста, критика,

уродженця с. Пединівка Шевченківської сільської громади Звенигородського району. Був репресований.*

Жовтень

- 240 років від дня народження Павла Петровича Канівецького (1784), доктора філософії, педагога, уродженця с. Деньги Золотоніської міської громади Золотоніського району.
- 1 – 80 років від дня народження Івана Івановича Бондаря (1944), народного художника України, професора кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького, жителя с. Мошни Мошнівської сільської громади Черкаського району.
- 1 – 130 років від дня народження Романа Андрійовича Гуцала (1894–1938), прозаїка, громадського діяча, який тривалий час жив і працював у м. Монастирище та на Уманщині. Був репресований.
- 4 – 85 років від дня народження Станіслава Сергійовича Зінчука (1939–2010), поета, перекладача, лауреата премії ім. І. Огієнка, уродженця с. Орадівка Христинівської міської громади Уманського району.
- 7 – 65 років від дня народження Ольги Анатоліївни Комар (1959), докторки педагогічних наук, професорки Уманського педагогічного інституту ім. П. Тичини.
- 7 – 95 років від дня народження Бориса Андрійовича Деркача (1929–2007), літературознавця, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця с. Нехайки Драбівської селищної громади Золотоніського району.

- 7 – 155 років від дня народження Григорія Кононовича Дядченка (1869–1921), художника, уродженця с. Шевченкове Шевченківської сільської громади Звенигородського району.
- 8 – 80 років від дня народження Миколи Полікарповича Куліша (1944), вченого-фізика, доктора фізико-математичних наук, професора, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, уродженця с. Іваньки Іваньківської сільської громади Уманського району.
- 9 – 65 років від дня народження Ніни Василівни Мережко (1959), товарознавиці, докторки технічних наук, уродженки с. Васютинці Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 9 – 120 років від дня народження Миколи Платоновича Бажана (1904–1983), поета, державного і громадського діяча, дитячі та юнацькі роки якого минули в м. Умань Уманського району.
- 10 – 75 років від дня народження Михайла Григоровича Василенка (1949), поета, перекладача, уродженця с. Драбівці Новодмитрівської сільської громади Золотоніського району.
- 10 – 105 років від дня народження Василя Сильвестровича Царенка (1919–2006), педагога, краєзнавця, організатора народного краєзнавчого музею в с. Сагунівка Сагунівської сільської громади Черкаського району.
- 10 – 135 років від дня народження Михайла Опанасовича Драй-Хмари (справжнє прізвище – Драй; 1889–1939), поета, літературознавця, перекладача, уродженця с. Малі Канівці Чорнобаївської селищної громади Золотоніського району. Був репресований.*
- 11 – 135 років від дня народження Миколи Андрійовича Борисова (1889–1937), прозаїка, поета, журналіста, уродженця м. Черкаси. Був репресований.

- 12 – 65 років від дня народження Михайла Павловича Сиволапа (1959), вченого-археолога, журналіста, старшого викладача кафедри архівознавства, новітньої історії та спеціальних дисциплін, директора археологічного музею Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького.
- 14 – 100 років від дня народження Оксани Олександрівни Супрун (1924–1990), скульпторки, заслуженої діячки мистецтв України, уродженки м. Умань Уманського району.
- 18 – 160 років від дня народження Сергія Павловича Шелухіна (псевдонім – С. Павленко; 1864–1938), вченого-історика, юриста, громадського й політичного діяча, письменника, уродженця с. Деньги Золотоніської міської громади Золотоніського району.
- 26 – 110 років від дня народження Петра Володимировича Жура (1914–2002), письменника, літературознавця, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця с. Гарбузин Корсунь-Шевченківської міської громади Черкаського району.
- 27 – 105 років від дня народження Олександра Сергійовича Дяченка (1919–1984), літературознавця, перекладача, уродженця с. Кичинці Набутівської сільської громади Черкаського району.
- 27 – 80 років від дня народження Раїси Василівни Танани (1944), шевченкознавиці, заслуженого працівника культури України, жительки м. Канів Черкаського району.
- 28 – 135 років від дня народження Бориса Федоровича Барвінського (1889–1980), підполковника Армії УНР, уродженця с. Грищинці Бобринської сільської громади Черкаського району.
- 30 – 115 років від дня народження Раїси Львівни Троянker (1909–1945), поетеси, уродженки м. Умань Уманського району.

- 30 – 125 років від дня народження Пелагеї Луківни Шульги (1899–1986), вченої-геологині, уродженки с. В'язівка Вільшанської селищної громади Звенигородського району.

Листопад

- 135 років від дня народження Станіслави Корвін-Шимановської (1889–1938), співачки, педагогині, сестри К. Шимановського, уродженки с. Тимошівка Кам'янської міської громади Черкаського району.
- 1 – 65 років із часу затоплення сіл Черкащини водами Кременчуцького водосховища (1959).
- 1 – 45 років черкаському Будинку торгівлі (1979).
- 1 – 85 років від дня народження Федора Миколайовича Стригуна (1939), актора, режисера, народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця с. Томашівка Паланської сільської громади Уманського району.
- 5 – 120 років від дня народження Якова Порфировича Білоштана (1904–1985), вченого-літературознавця, уродженця с. Моринці Звенигородської міської громади Звенигородського району.
- 5 – 75 років від дня народження Михайла Федоровича Вертипороха (1949), літературного працівника, журналіста, уродженця с. Великі Канівці Чернобаївської селищної громади Золотоніського району.
- 5 – 95 років від дня народження Ігоря Олександровича Дзeverіна (1929–2001), літературознавця, академіка НАН України, уродженця смт Драбів Золотоніського району.

- 7 – 125 років від дня народження Миколи Федоровича Комарницького (1899–1984), педагога, журналіста, краєзнавця, бібліографа, колишнього жителя м. Умань Уманського району.
- 7 – 90 років від дня народження Григорія Дем'яновича Зленка (1934–2015), письменника, літературознавця, бібліографа, колишнього жителя м. Корсунь-Шевченківський Черкаського району.*
- 7 – 115 років від дня народження Івана Кириловича Маловічка (1909–1937), поета, прозаїка, уродженця с. Верещаки Лисянської селищної громади Звенигородського району. Був репресований.
- 10 – 115 років від дня народження Івана Терентійовича Семиволоса (1909–1943), поета, уродженця с. Квітки Селищенської сільської громади Звенигородського району. Був репресований.
- 10 – 100 років від дня народження Юхима Калениковича Качуренка (1924–1995), дипломата, уродженця с. Веселівка Христинівської міської громади Уманського району.
- 11 – 105 років від дня народження Ольги Яківни Кусенко (1919– 1997), актриси, народної артистки України, уродженки м. Канів Черкаського району.
- 11 – 95 років від дня народження Василя Дем'яновича Шпака (1929–2012), майстра декоративного мистецтва, уродженця с. Чеснівка Лисянської селищної громади Звенигородського району.
- 14 – 185 років від дня народження Михайла Петровича Старицького (1839–1904), письменника, перекладача, громадського й культурного діяча, уродженця с. Кліщинці Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 14 – 120 років від дня народження Кузьми Миколайовича Дерев'янка (1904–1954), військового діяча, Героя України, який підписував акт про капітуляцію Японії під час Другої світової війни. Народився в

- с. Косенівка Дмитрушківської сільської громади Уманського району.
- 15 – 90 років від дня народження Ольги Петрівни Дубової (1934– 2019), колишнього директора Черкаської обласної бібліотеки для дітей, заслуженого працівника культури України.
- 15 – 110 років від дня народження Семена Йосипович Машинського (1914–1978), літературознавця, доктора філологічних наук, уродженця с. Білозір'я Білозірської сільської громади Черкаського району.
- 16 – 85 років від дня народження Анатолія Трохимовича Барчука (1939–2015), кіноактора, народного артиста України, уродженця смт Бабанка Бабанської селищної громади Уманського району.
- 17 – 80 років від дня народження Михайла Тадейовича Мартинюка (1944), педагога, фізика, доктора педагогічних наук, уродженця с. Коритня Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 20 – 75 років від дня народження Валентина Івановича Фролова (1949), заслуженого працівника культури України, жителя м. Черкаси.
- 20 – 155 років від дня народження Михайла Миколайовича Марковського (1869–1947), літературознавця, уродженця с. Ксаверове Городищенської міської громади Черкаського району.
- 21 – 55 років від дня народження Віталія Миколайовича Вергая (1969–2015), солдата АТО, який загинув на Донбасі. У м. Черкаси його ім'ям названо вулицю.
- 21 –120 років від дня народження Михайла Семеновича Журавля (1904–1987), вченого в галузі селекції винограду, уродженця с. Яблунів Канівської міської громади Черкаського району.

- 22 – 85 років від дня народження Григорія Павловича Білоуса (1939–2011), письменника, заслуженого працівника культури України, колишнього жителя м. Черкаси.
- 24 – 105 років від дня народження Петра Логвиновича Варгатюка (1919–2000), вченого-історика, доктора історичних наук, професора, уродженця с. Берестівець Паланської сільської громади Уманського району.
- 26 – 115 років від дня народження Олександра Степановича Левади (справжнє прізвище – Косяк-Левада; 1909–1995), письменника, сценариста, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, уродженця с. Кривчунка Жашківської міської громади Уманського району.
- 27 – 75 років від дня народження Івана Захаровича Індутного (1949), педагога, вченого-фізика, уродженця с. Ліпляве Ліпльавської сільської громади Черкаського району.
- 27 – 130 років від дня народження Івана Івановича Падалки (1894–1937), художника, уродженця с. Жорнокльови Драбівської селищної громади Золотоніського району. Був репресований.
- 27 – 140 років від дня народження Миколи Івановича Радзівського (1884–1965), композитора, заслуженого артиста України, уродженця смт Єрки Єрківської селищної громади Звенигородського району.
- 29 – 125 років від дня народження Езри Йосиповича Фінінберга (1899–1946), єврейського поета, перекладача, уродженця м. Умань Уманського району.

Грудень

- 1 – 75 років від дня народження Віктора Григоровича Лисанюка (1949), фахівця в галузі плідівництва, доктора сільськогосподарських наук,

уродженця с. Сабадаш Жашківської міської громади Уманського району.

- 1 –125 років від дня народження Василя Івановича Овчаренка (1899–1978), актора й режисера, народного артиста України, уродженця с. Дравівці Новодмитрівської сільської громади Золотоніського району.
- 4 – 85 років від дня народження Антанаса Аугустиновича Петраускаса (1939–2021), колишнього директора Черкаської обласної філармонії, заслуженого працівника культури України.
- 6 – 65 років від дня народження Андрія Михайловича Миколайчука (1959), естрадного співака, лауреата фестивалю «Червона рута», жителя м. Умань Уманського району.
- 6 – 105 років від початку Першого Зимового походу Армії УНР, який охопив майже всі райони сучасної Черкаської області (1919).
- 8 – 60 років від дня народження Олени Віталіївни Коломицевої (1964), докторки економічних наук, завідувачки кафедри економіки, обліку і аудиту Черкаської філії Європейського університету.
- 8 – 105 років від дня народження Катерини Логвинівни Ющенко (дівооче прізвище – Рвачова; 1919–2001), вченої-математики, заслуженого діяча науки України, уродженки м. Чигирин Черкаського району.
- 9 – 35 років із часу створення Черкаського обласного краєзнавчого товариства (1989). Із 2008 р. – Черкаська обласна організація Національної спілки краєзнавців України.
- 9 – 75 років від дня народження Михайла Степановича Панзюка (1949), композитора, заслуженого працівника культури України, почесного громадянина м. Ватутіне Звенигородського району.

- 12 – 110 років від дня народження Андрія Васильовича Лихолата (1914–1993), історика, професора, заслуженого діяча науки України, уродженця с. Розсохуватка Катеринопільської селищної громади Звенигородського району.
- 13 – 160 років від дня народження Віктора Петровича Зелінського (1864–1940), генерал-полковника Армії УНР, уродженця с. Петраківка Катеринопільської селищної громади Звенигородського району.
- 18 – 65 років від дня народження Наталії Володимирівни Горішної (1959), поетеси, перекладачки, жительки м. Черкаси.
- 19 – 105 років від дня народження Миколи Васильовича Затовського (1919), вченого-електроенергетика, уродженця с. Паланка Паланської сільської громади Уманського району.
- 19 – 120 років від дня народження Шльоми-Меєра Ельовича Каменецького (1904), лікаря, уродженця м. Звенигородки Звенигородського району.
- 19 – 145 років від дня народження Миколи Борецького (1879–1935), другого митрополита УАПЦ, громадського діяча, уродженця с. Сарни Монастирищенської міської громади Уманського району.
- 20 – 95 років від дня народження Павла Петровича Соси (1929–2000), краєзнавця, заслуженого працівника культури України, колишнього жителя м. Черкаси, уродженця с. Жовнине Іркліївської сільської громади Золотоніського району.
- 20 – 125 років від дня народження Євгена Антоновича Слабченка (псевдонім – Ежен Деслав; 1899–1966), кінорежисера, сценариста, уродженця с. Таганча Степанецької сільської громади Черкаського району.*
- 21 – 155 років від дня народження Василя Григоровича Петрушевського (1869 – рік смерті після 1929), науковця,

композитора, хормейстера, уродженця с. Косарі Кам'янської сільської громади Черкаського району.

- 22 – 120 років від дня народження Степана Антоновича Олексенка (1904–1976), одного з організаторів партизанського руху в Україні, уродженця с. Пляківка Михайлівської сільської громади Черкаського району.
- 27 – 100 років від дня народження Петра Полікарповича Гандзюри (1924–2011), письменника, уродженця с. Михайлівка Черкаського району.*
- 28 – 130 років від дня народження Іллі Львовича Майзеліса (1894–1978), шахіста, перекладача, уродженця м. Умань Уманського району.
- 29 – 110 років від дня народження Інни Григорівни Мізюкової (1914–1994), лікарки-токсикологині, докторки медичних наук, уродженки м. Черкаси.
- 29 – 100 років від дня народження Анатолія Панасовича Шилімова (1924–1996), скульптора, колишнього жителя м. Черкаси.*

4 січня
125 років від дня
народження акторки
Л. С. Кривицької
(04. 01. 1899 – 07. 11. 1983)

У м. Чигирин Черкаського району, у сім'ї бідного службовця Сергія Павловича Єлисеєва 125 років тому народилася третя дочка Олександра (Леся). Дитячі роки її минули в с. Суботів, у бабусі Марії Віссаріонівни Крупницької, яка була хранителькою численних старовинних переказів і легенд, народних пісень про сиву давнину, про героїчні походи та бої з турками, татарами, польською шляхтою. В її хаті зберігалися цікаві давні речі. Саме тоді зародилося в душі Олександри мистецьке чуття.

Навчалася майбутня актриса в міському училищі в м. Чигирині, учительській семінарії. 1918 року продовжила навчання в Київському музично-драматичному інституті, водночас працювала у Театрі М. Садовського. Згодом грала в українських трупах на Західній Україні. У 1944–1973 роках вона була акторкою Львівського українського драматичного театру ім. М. Заньковецької.

За своє сорокарічне творче життя Леся Кривицька створила багато образів, зіграла силу-силенну ролей. Вона ніколи не дотримувалася одного амплуа. Грала у драмах і комедіях, співала й танцювала в головних та другорядних ролях. Глядачі були зачаровані її ніжною ліричною Мавкою («Лісова пісня»), вражені глибокою трагедійністю образу Кручиніної («Без вини винуваті»), сміялися над легковажністю та обмеженістю польської пані Качинської («Савва Чалий»). І скрізь Леся Кривицька була інша, починаючи від внутрішніх чуттів і закінчуючи яскраво вираженою індивідуальністю кожного образу.

Врода, чудовий голос, акторський талант дали можливість Л. Кривицькій зіграти велику кількість молодих героїнь. Пізніше вона створила душевні образи літніх жінок, які не втрачають цікавості до навколишнього світу, врівноважені й водночас неспокійні.

Головні драматичні ролі акторки: Ліда («Платон Кречет» Корнійчука), Ольга («Три сестри» Чехова), Ярова («Любов Ярова» Треньова), Ганна («Украдене щастя» Франка), Софія («Безталанна» Карпенка-Карого), Кручиніна («Без вини винуваті» Островського).

Леся Кривицька – авторка книги спогадів «Повість про моє життя» (1958).

У травні 1945 року акторці було присвоєно почесне звання «Заслужена артистка УРСР», а 22 травня 1954-го – звання «Народна артистка Української РСР». Мала багато державних нагород.

Померла Леся Кривицька 7 листопада 1983 року. Похована у м. Львів.

Література:

Кривицька Л. Півість про моє життя (спогади артистки) / Л. Кривицька. – Київ : Держ. вид-во образотвор. мистецтва і муз. л-ри УРСР, 1958. – 103 с.

* * *

Лучко Л. Леся Кривицька / Леонтина Лучко // Жовтень. – 1959. – №1. – С. 106–112.

Грінько О. Жіночність загадкового таланту / О. Грінько // Культура і життя. – 1999. – 2 жовт. (№7). – С. 3.

Бабенко А. Г. Кривицька Леся (Олександра) Сергіївна / А. Б. Бабенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2014. – Т. 15 : Кот–Куз. – С. 354. – Бібліогр. : с. 354.

Галайчак Ю. Т. Кривицька Леся Сергіївна / Т. Ю. Галайчак // Енциклопедія історії України. – Київ, 2008. – Т. 5 : Кон–Кю. – С. 324. – Бібліогр. : с. 324.

9 січня
100 років від дня
народження актора
М. О. Задніпровського
(09. 01. 1924 – 19. 06. 1980)

Щедра кам'янська земля подарувала світові чимало видатних особистостей, які прославили свою малу батьківщину на всю Україну й далеко за її межами. Серед них і народний артист України Михайло Задніпровський.

Михайло Олександрович Буряченко (справжнє прізвище актора) народився 9 січня 1924 року в м. Кам'янка Черкаського району. Походив із козацького роду. Батьки були представниками сільської інтелігенції. Тато Олександр Єлисейович мав вищу освіту, служив головним бухгалтером на Косарському спиртовому заводі. Мати Дарина Федорівна дитячі роки провела в с. Вербівка, працювала в артілі Наталії Давидової.

Батьки майбутнього актора були закохані в мистецтво, захоплювалися народною піснею, співали в хорі, грали в самодіяльному театрі, що діяв при кам'янській «Просвіті».

Михайлові акторська доля готувалася, мабуть, від народження. Ще у школі хлопця почали називати «артист Міша», після того, як він вдало зіграв у шкільному театрі.

У 1941 році Михайло закінчив Кам'янську середню школу №1 і сподівався вступити до київського вищого навчального закладу. Та почалася війна, і юнак відразу пішов добровольцем на фронт. Його шлях воїна проліг від Сталінграда до Праги.

У роки Другої світової Михайло Олександрович брав участь в армійській художній самодіяльності. Тоді ж познайомився з артистом М. Задніпровським і на його прохання взяв собі псевдонім Михайло Задніпровський.

Коли закінчилася війна, Михайло Олександрович вступив до Київського інституту театрального мистецтва ім. Карпенка-Карого. Із 1950

року пов'язав своє життя з Київським державним академічним українським драматичним театром ім. І. Франка.

За тридцять років сценічної діяльності М. Задніпровський створив чимало глибоких і хвилюючих образів, знявшись у кількох художніх фільмах та зігравши на сцені більше ста ролей у спектаклях української та світової класики. Михайло Задніпровський грав у виставах «Пам'ять серця», «Загибель ескадри», «В степах України» О. Корнійчука, «Фараони» А. Коломійця, «Украдене щастя» І. Франка, «Правда і кривда» М. Стельмаха та багатьох інших.

За виконання ролі капітана Максима Максимовича в п'єсі Корнійчука «Пам'ять серця» М. Задніпровський став лауреатом премії УРСР імені Т. Шевченка. Також талановитому акторові було присвоєно почесне звання «Народний артист України».

Михайло Олександрович усе життя любив місто свого дитинства, часто приїжджав до рідних у Кам'янку. Актор завжди цікавився культурним життям громади, організовував зустрічі із земляками.

Помер М. Задніпровський 19 червня 1980 року. Давні воєнні рани стали причиною передчасної смерті артиста.

Справу М. Задніпровського на сцені театру продовжили його рідні: дружина Юлія Ткаченко, син Олесь та внук Назар.

Добру пам'ять залишив по собі Михайло Олександрович. Ім'ям незабутнього земляка названа одна з вулиць Кам'янки.

Література:

Пугач Н. О. З Україною в серці : актор. династія Задніпровських / Наталія Олегівна Пугач // Джерело : матеріали тринадцятої наук. практ. краєзнавчої конф. ... [м. Кам'янка], 22 квіт. 2016 р. / Кам'ян. держ. іст. – культур. заповідник [упоряд. Шамрай О. Г.]. – Черкаси, 2016. – Вип. 13. – С. 44–50.

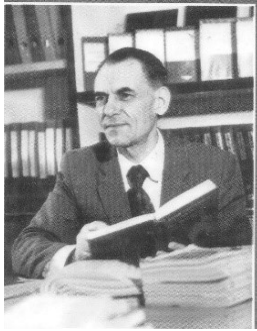
Задніпровський Михайло Олександрович // Місто на Скелястих берегах Тясмину : іст. нарис. – Черкаси, 2009. – С. 185–186.

Пугач Н. Відкрилась виставка до ювілею Михайла Задніпровського / Наталія Пугач // Аграр. край. – 2019. – 18 січ. (№ 3). – С. 16.

Пугач Н. Незабутній Михайло Задніпровський / Наталія Пугач // Труд. слава. – 2014. – 17 січ. (№3) – С. 10.

Шкаліберда М. Народний артист / Марія Шкаліберда // Труд. слава. – 1991. – 16 лют. (№ 21). – С. 2.

Кикоть Н. Вулиця його імені / Н. Кикоть // Черкас. правда. – 1981. – 23 січ. (№ 19). – С. 4.

**13 січня
100 років від дня
народження краєзнавця
І. І. Волошенка
(13. 01. 1924 – 17. 04. 2015)**

Іван Волошенко хоча й народився не на Монастирищині, однак своєю пошуковою діяльністю заслужив статус її літописця.

Іван Іванович був людиною багатогранною, творчою, неординарною. Він був чудовим учителем, невтомним краєзнавцем-дослідником. Ініціював створення районного музею, сільських музеїв у Халаїдовому, Сарнах, Бачкуриному. Та все ж головною його заслугою було те, що дослідив, вивчив, відтворив і подарував нащадкам історію монастирищенського краю. Перу пошуковця належать праці про партизанський рух, нариси з історії поселень, про репресії, розвиток освіти й культури.

Багаторічна, творча, натхненна праця І. І. Волошенка гідно оцінена. Він двічі лауреат обласної краєзнавчої премії ім. М. Максимовича (2001 р. і 2008 р. – у складі авторського колективу), має звання почесного громадянина району та міста. У 2008 році нашого земляка було нагороджено орденом «За заслуги» 3-го ступеня.

Людина-легенда, людина-епоха, невтомний працелюб. Його мудрість і знання переповають чашу всіх добрих надбань, створених заради людей, заради їхнього сьогодення та майбутнього.

Література:

Праці І. І. Волошенка

Культура Монастирищини на тлі її загального розвитку : нариси / І. І. Волошенко, К. Г. Бульба. – Монастирище : Мрія, 2009. – 370 с. : іл.

Освіта Монастиринщини. Становлення і розвиток : докум.-худож. вид. / І. І. Волошенко, К. Г. Бульба. – Монастирище : Мрія, 2007. – 400 с. : іл.

Їх було 897... : докум. розповідь про події 1937-1938 рр. у Монастирищен. р-ні. на Черкащині / І. І. Волошенко. – Монастирище : [Мрія], 2005. – 147 с.

Нариси з історії поселень Монастирищенського району Черкаської області / І. І. Волошенко. – Монастирище, 2003. – 464 с.

Шляхами нескорених : [докум. розповідь про підпіл.-партиз. рух на сході Вінниччини, зокрема в Монастирищен. р-ні] / І. І. Волошенко. – Монастирище : Мрія, 1999. – 147 с.

Монастирищина. 3 історії рідного краю / І. І. Волошенко. – Черкаси : Сіяч, 1995. – 225 с.

Про І. І. Волошенка

Лазуренко В. М. Волошенко Іван Іванович / В. М. Лазуренко // Лазуренко В. М. Михайлом освячені : лауреати Черкас. обл. краєзнавчої премії ім. Максимовича – Черкаси, 2009. – С. 26.

Волошенко Іван Іванович // Краєзнавці Черкащини : біобібліогр. довід. – Черкаси, 2016. – С. 35–36 : іл. – Бібліогр. : – с. 35–36.

Волошенко І. І. (р. н 1924) // Вчені Черкаського краю : біобібліогр. нариси. Серія Суспільні й гуманітарні науки / Черкас. обл. б-ка для юнацтва ім. В. Симоненка. – Черкаси, 2010. – Вип. 4, Кн. 1 : А–І. – С. 25–26. – Бібліогр.: с. 26-27.

Волошенко Іван Іванович // Зоря. – 2015. – 22 квіт. (№30). – С. 4.

Дзюбенко Т. Невтомний дослідник історії Монастиринщини відсвяткував ювілей / Тетяна Дзюбенко // Нова Доба. – 2014. – 21 січ. (№5). – С. 15.

Мельник К. Людина-легенда / К. Мельник // Зоря. – 2014. – 15 січ. (№4). – С. 2.

10 березня
100 років від дня народження
фундаторки бібліотечної справи
на Черкащині Є. П. Кузьменко
(10. 03. 1924 – 02. 07. 1996)

Бібліотечна громадськість Черкащини добре пам'ятає Євдокію Петрівну Кузьменко – організаторку бібліотечної справи в області. Багатьом фахівцям вона дала путівку у професійне життя.

Євдокія Петрівна народилася 10 березня 1924 року в с. Галаганівка на Чигиринщині. Змалку любила читати.

Навчалася у Кременчуцькій бібліотечній школі (1938–1941), 1952 року закінчила Харківський бібліотечний інститут. Протягом десяти років – із 1944 по 1954-й – очолювала Чигиринську районну бібліотеку.

Наприкінці 1954 року Євдокія Кузьменко стала директором обласної державної бібліотеки. За 30 років діяльності на посаді вона зарекомендувала себе вмілим, енергійним, самовідданим організатором і фахівцем. Євдокія Петрівна мала хист створювати в колективі творчу, ділову атмосферу. Під її керівництвом проводилася значна робота зі становлення бібліотеки як установи обласного рівня, активізації її діяльності як методичного центру для книгозбірень області. Значних зусиль докладала для зміцнення матеріально-технічної бази, домагалася розширення, а згодом і будівництва нового приміщення бібліотеки. Директор активно презентувала заклад не лише на обласному, а й на вищих рівнях. Відстоювала інтереси працівників культури та жителів міста як депутат міської і районної рад кількох скликань.

У 60-і роки перед директором та колективом постало відповідальне завдання: виконуючи головну функцію з обслуговування населення, звичайну міську бібліотеку перетворити на найбільший осередок популяризації літератури й культури, на методичний координаційний центр, який об'єднав би мережу книгозбірень області.

Завдяки ініціативі й наполегливості Євдокії Петрівни, 1973 року було відкрито нову будівлю державної обласної універсальної наукової бібліотеки. Було проведено велику роботу з оформлення інтер'єру, раціонального розміщення фондів. У нових умовах функціонування заклад поглибив роботу з оперативного забезпечення спеціалістів різних галузей виробництва, науки, освіти, культури інформацією про передовий досвід, досягнення науки, техніки тощо.

У 1976-1977 роках обласна універсальна наукова бібліотека була представлена на Виставці досягнень народного господарства. У 1977 році колектив було нагороджено Дипломом Міністерства культури I ступеня, премійований бібліобусом. У 1978 році взяли участь у Виставці досягнень народного господарства України й отримали бронзову медаль.

Праця Є. П. Кузьменко була гідно поцінована державою: нагороджена орденом «Знак Пошани», медалями «За трудову доблесть» і «Ветеран праці», бронзовою медаллю ВДНГ України, присвоєно звання «Заслужений працівник культури», відзнаками місцевих органів влади.

Добру пам'ять залишила про себе Євдокія Петрівна Кузьменко. Численні учні й послідовники продовжують справу її життя.

Література:

Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка : роки поступу (1899–2009). – Черкаси, 2009. – 162 с.

Кузьменко Є. П. (10. 03. 1924–02.07. 1996) // Галерея портретів. – Черкаси, 2006. – Вип. 1. Фундатори бібліотечної справи Черкащини. – С. 3.

Кузьменко Євдокія Петрівна // Бушин М. І. Черкаський край в особах 1941–2001. Місто Черкаси. / М. І. Бушин, Є. П. Єрмілов. – Черкаси, 2005. – С. 243.

Палахута О. Наш директор / О. Палахута // Черкас. правда. – 1984. – 10 берез. (№ 6). – С. 4.

5 квітня
100 років від дня народження
педагога, краєзнавця О. А. Дорошенка
(05. 04.1924 – 25. 09. 1996)

Щаслива та людина, яка у своєму житті мала справжнього учителя. Саме такий жив у с. Великий Хутір (Великохутірська сільська громада) – Олександр Дорошенко.

І не випадково односельці згадують його добрим словом. Олександр Андрійович поєднував у собі безліч талантів: великий Педагог, журналіст, поет, народознавець і фольклорист, невтомний краєзнавець, талановитий художник... І Людина, Людина, яка випромінювала добро.

Нелегкий життєвий шлях цієї особистості, адже випали на долю і голод, і війна, і інші випробування. Народився О. А. Дорошенко 5 квітня 1924 року в с. Львівка Новодмитрівської сільської громади Золотоніського району. Навчався у Скориківській семирічці, потім в середній школі в с. Великий Хутір. 1949 року закінчив Черкаський учительський інститут, згодом – Дрогобицький педінститут. Професійну діяльність розпочав на Львівщині, де майже 18 років вчителював у сільських школах. Із 1967 року жив і працював у с. Великий Хутір, 19 років був директором місцевої школи. Багато сил і здоров'я віддав О. А. Дорошенко педагогічній ниві. Він був не тільки улюбленим вчителем, а й наставником багатьох педагогів. Став ініціатором розробки і впровадження у практику тем з української мови за допомогою навчальних моделей. Автор багатьох статей із методики викладання, які друкували в періодичних виданнях.

Педагогічну діяльність Олександр Андрійович поєднував із краєзнавством. У районній газеті він започаткував рубрику «Літературна карта Дробрівщини», під якою публікував матеріали, присвячені зв'язкам із краєм Марка Вовчка, Михайла Коцюбинського, Євгена Гребінки та

інших. Працюючи в архівах, досліджував історію Великого Хутора та Драбова. За ініціативою О. А. Дорошенка в 1987 році в сільському будинку культури було відкрито історико-краєзнавчий музей, якому в 1991 році було присвоєно звання «народний».

Активно займався народознавством та етнопедагогікою (понад 30 статей). Картини Олександра Андрійовича прикрашають школу й музеї, скульптурна композиція «Дванадцять місяців» – парк «Галявина казок» у Драбові.

О. А. Дорошенко – відмінник народної освіти, лауреат літературної премії ім. М. Масла (1987).

Помер Олександр Дорошенко 25 вересня 1996 року. Він був порядною, простою, відвертою, чуйною, яскравою особистістю – цілим світом, який залишиться з нами.

Література:

Поліщук В. Т. Дорошенко Олександр Андрійович // Поліщук В. Т. Літературна енциклопедія Черкащини. – Черкаси, 2020. – Т. 1 : А–К. – С. 352.

Козоріз В. Дорошенко Олександр Андрійович / Віктор Козоріз // Краєзнавці Черкащини : біобібліогр. довід. – Черкаси, 2016. – С. 60–61. – Біобібліогр.: с. 61.

Дорошенко О. А. (1924–1996) // Вчені Черкаського краю : біобібліогр. нариси. Серія Суспільні і гуманітарні науки / Черкас. обл. б-ка для юнацтва ім. В. Симоненка. – Черкаси, 2010. – Вип. 4. – Кн. 1 : А–І. – С. 76. – Бібліогр. : с. 76–78.

Дорошенко Олександр Андрійович // Дрaбівщина / М. І. Бушин, А. І. Лисенко. – Черкаси, 2003. – С. 271–272 : фото. – (Черкаський край в особах. 1941–2001 ; Кн. 5).

Жуковська В. Наставник / В. Жуковська // Дрaбівщина / М. І. Бушин, А. І. Лисенко. – Черкаси, 2003. – С. 272–273. – (Черкаський край в особах 1941–2001 ; Кн. 5).

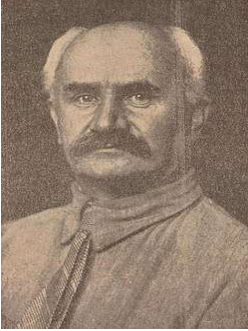
Ганженко Т. Слово про вчителя / Т. Ганженко // Дрaбівщина. – 2012. – 6 квіт. (№ 29/30). – С. 4.

Обрусна С. Слово про вчителя / С. Обрусна // Джерело. – 1999. – 25 верес. (№ 11). – С. 4.

Кутченко Н. Життя його не закінчилося, він живе в учнях / Н. Кутченко // Драбівщина. – 1997. – 5 квіт. (№ 27). – С. 4.

Козоріз В. Попереду Дорошенко / В. Козоріз // Молодь України. – 1993. – 6 квіт. (№ 49/50) – С. 5.

Козоріз В. Уроки після уроків / В. Козоріз // Сіл. вісті. – 1991. – 29 жовт. (№ 196). – С. 4.

29 вересня
150 років від дня народження
педагога, громадського діяча
В. Ф. Дурдуківського
(29. 09. 1874 – 16. 01. 1938)

*Школа, яка не хоче бути
безсилою, має бути народною.*
В. Дурдуківський¹

Узимку 1938 року кат із НК обірвав життя великого педагога, улюбленця київських дітлахів і багаторічного директора взірцевої столичної школи імені Шевченка Володимира Федоровича Дурдуківського.

Володимир Дурдуківський народився 1874 року в с. Пединівка (Шевченківська сільська громада) на Звенигородщині. Син освіченого на той час священника, здобув освіту в Київській духовній семінарії, а з 1895 року – у духовній академії. Був членом нелегальної української громади, що вивчала й популяризувала українську історію, літературу, етнографію. Тут він познайомився і на все життя заприятелював з земляком С. О. Єфремовим, який мав на нього величезний вплив.

У духовній академії Володимир розвиває і поглиблює свої знання про Україну, її історію, робить спроби на журналістській і літературній ниві.

1899 року Дурдуківський закінчив духовну академію. Він міг продовжити традицію роду й обрати шлях служіння Богу чи літературну працю, бо мав творчі здібності, чи зробити блискучу артистичну кар'єру, оскільки мав чудовий голос, або педагогічну. І він обрав учительську дорогу. Розпочинає працювати одночасно в Київській духовній академії та школі.

Справжнім штабом стала квартира, де жили Володимир Дурдуківський і Сергій Єфремов. Тут збиралася ідейна українська молодь. До гурту входили Х. Матушевський, В. Доманицький,

О. Кониський, на кошти якого було засноване видавництво «Вік», що пропагувало національну літературу.

Будучи членом Київської «старої громади», Дурдуківський знайомиться з М. Лисенком, Лесею Українкою, Є. Чикаленком, Б. Грінченком. Останній мав великий вплив на Володимира. Він написав ґрунтовну працю «Педагогічна діяльність Б. Грінченка».

Після першої революції, 1906 року, Дурдуківський серед тих, хто створює Всеукраїнську спілку вчителів і київську «Просвіту».

Новий час, найкращий у житті Дурдуківського, розпочався 1917 року – у часи самостійності УНР та Української держави. Учителство за підтримки широкої громадськості почало боротися за створення національної школи. 18 березня 1917 року було відкрито першу українську гімназію. Їй присвоїли ім'я Т. Г. Шевченка. Згодом Володимир Дурдуківський стає її директором. У роки становлення закладу її керівнику довелося вирішувати питання, якою повинна бути українська гімназія, яким повинно бути навчання та виховання. Дурдуківський зумів залучити до навчального процесу відданих національній ідеї українських інтелігентів, відомих вчених і громадських діячів.

У школі було дуже розвинуте самоврядування та самодіяльність. Душею цього був сам директор. Він вів драматичний і літературний гуртки, де обговорювали літературні твори, здійснювалася їх інсценізація. Гімназія стала відомою в Києві, її називали «школою Дурдуківського». Особливе місце відводилося вивченню творчості Т. Г. Шевченка.

У лютому 1921 року гімназію було перетворено на семирічну трудову школу імені Тараса Шевченка. Із кожним роком авторитет закладу зростав. У 1925/1926 навчальному році він став науково-методичним осередком і дослідною школою при науково-педагогічній комісії ВУАН. Директор користувався авторитетом і був досить знаною особистістю серед інтелігенції.

Та радянській владі не потрібні були ні національна еліта, ні національна школа, вона розпочала боротьбу зі своїми «ворогами». Прокотилася хвиля арештів провідних вчених, письменників, духовництва. До лави підсудних, яких звинувачували в участі в таємній

контрреволюційній націоналістичній організації «Спілка визволення України», потрапили 45 видатних діячів українського відродження. Третім у цьому списку був Володимир Федорович, арештований 5 липня 1929 року. Він отримав 8 років ув'язнення, та за станом здоров'я був звільнений. Знову був арештований 31 грудня 1937 року й засуджений до розстрілу. 16 січня 1938 року вирок було виконано. У 1964 році його було реабілітовано. Ім'я видатного педагога, науковця, патріота України було повернуто народу України. Крізь час до нас лине чистий і щирий голос педагога, Вчителя з великої літери, нашого земляка Володимира Федоровича Дурдуківського: «Школі і дітям я віддав усі свої сили, знання й енергію, без школи не жив і не знаю, чи зможу жити... Школа – то є найкраща, найдорожча і найцінніша для мене – вона моє життя...»

Література:

Мазуренко О. Є. Один із сорока п'яти : (Володимир Федорович Дурдуківський – видатний педагог, науковець, патріот України) / Ольга Мазуренко // Розвиток музейної справи на Черкащині : матеріали Другої наук.-практ. конф., Черкаси, черв. 2009 р. – Черкаси, 2016. – С. 134–200.

Хоменко В. Педагог // Хоменко В. Пам'ять. – Київ, 2013. – С. 54–56.

Даниленко Я. В. Дурдуківський Володимир Федорович / Я. В. Даниленко // Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / за ред. А. П. Коцура, В. П. Коцура, Н. В. Терес. – Київ ; Чернівці, 2010. – С. 188–190.

Мазуренко О. Видатний педагог, науковець, патріот України / Ольга Мазуренко // Реабілітовані історією. Черкаська область. – Черкаси, 2010. – Кн. 7. – С. 297–300.

Дурдуківський Володимир Федорович (1874–1938) // Українська педагогіка в персоналіях / за ред. О. В. Сухомлинської. – Київ, 2005. – Кн. II. – С. 109–117.

Неумитий В. Володимир Дурдуківський – наш земляк, педагог, публіцист, громадський діяч і дослідник творчості Т. Г. Шевченка / Володимир Неумитий // Пам'ять. – 2021. – № 2. – С. 21–25. – Бібліогр. : с. 24–25.

Даниленко В. М. Дурдуківський Володимир Федорович / В. М. Даниленко // Енциклопедія історії України. – Київ, 2004. – Т. 2 : Г–Д. – С. 499. – Бібліогр. : с. 499.

Кравець А. Причина розстрілу – «підозріла» любов до України / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2014. – 5 лют. (№ 6). – С. 17.

10 жовтня
135 років від дня народження
поета, вченого М. О. Драй-Хмара
(10.10. 1889 – 19. 01. 1939)

*Серце молодече п'є медові роси,
Хоче жить, творити на своїй землі...*
М. Драй-Хмара¹

Михайло Опанасович Драй-Хмара... Один із славних синів Чорнобаївщини, поет і перекладач, учений, педагог, чия творчість має право на окреме місце поруч з іншими представниками символізму. Його людська доля вражає історичною приреченістю і трагізмом на тлі страдницького літературного минулого. Природа була до нього щедрою, дарувавши і чоловічу вроду, і талант, і всі ті чесноти, які вивищують людину над її оточенням. Досить сказати, що професор Михайло Драй-Хмара володів 19-ма мовами, мав добру, сердечну вдачу, не побоявся віддати свою посаду в «Українському словнику» М. Рильському, коли той вийшов із в'язниці і потребував допомоги. А ще – дуже любив Україну й рідну Черкащину.

Народився Михайло Опанасович 10 жовтня 1889 року в заможній селянській родині козацького походження в селі Малі Канівці на Чорнобаївщині. Із п'яти років залишився без матері, яка померла від тифу, тож далі хлопцеві не судилося відчувати повноцінного родинного затишку й тепла, оскільки вже 9-річним батько віддав його вчителю Циганкову з села Панського, що під Черкасами. Учитель готував Михайла до вступу в гімназію. Про той час набагато пізніше Драй-Хмара зробив один із перших записів до свого щоденника: «Спочатку «монастирське життя» в Панському, від якого я, 9-літній хлопчик, буквально втік. Потім брудна Золотоноша. Далі гімназія...».

Михайло блискуче закінчив 4 класи Черкаської гімназії. Ті отроцькі щасливі літа так сонячно й журно він згадуватиме у вірші «Черкаси»:

¹Драй-Хмара М. Симфонія // Драй-Хмара М. Твори. – Київ, 2015. – С. 73.

Дніпром, сосновим бором і смолою
повіяло од споминів моїх...
Октави родяться... Донедавній сум
пливе з очей моїх за сині гори
і лине до Дніпра, де срібний шум
кипить під веслами, коли простори
п'яніють од весни, од ярих дум
і каламутять виднокруг прозорий!
Нехай минущий утриває час —
ніколи не забуду я Черкас.

Батько Михайла Опанас Драй, розуміючи незвичайні здібності сина, прагнув дати йому освіту. Для того, щоб вивчити дітей, він продав майже всю землю. У селі з гордістю говорили: «Драй не пожалів землі, щоб вивчити дітей, а він мав 12 десятин землі. Був у селі старостою, нагороджений медаллю за врятування дітей на пожежі». Далі в Михайла було навчання в колегії Павла Галагана в Києві, що була найкращою приватною гімназією (на кшталт нинішнього Оксфорда). Лише надзвичайні здібності відчинили сільському хлопцеві двері в елітний храм науки. Ці роки навчання він пізніше назве «найщасливішою добою свого життя». Тут він досконало опанував французьку, німецьку, латинську і грецьку мови, тут почав писати свої перші поезії. По закінченні колегії в 1910 році отримав від неї в дарунок гроші й одяг і восени цього ж року вступив на історико-філологічний факультет Київського університету, де одержав стипендію на 4 роки.

Ще у студентські роки публікує високо оцінені філологічними авторитетами наукові праці, має закордонні студії, одержує за одну з розвідок золоту медаль Київського університету. По завершенні навчання, у 1915 році, Михайла Драй-Хмару лишають на кафедрі японознавства для здобуття професорського звання. Але у зв'язку з початком Першої світової війни Київський університет евакуювали до Саратова, а Михайла Драй-Хмару відрядили до Петербурзького університету як професорського стипендіата, де він працює під керівництвом таких філологів, як Шахматов, Лавров, Бодуен де Куртене, відвідує літературні вечори. Саме в цей час професор додає до свого прізвища другу частину «Хмара». Чомусь для антинімецьки

налаштованих росіян прізвище «Драй» звучало як німецьке, отож Михайло Опанасович «українізувався». Тут, в оточенні російського літературного бомонду, Драй-Хмара прийняв принципово важливе рішення: ти українець, працюю для свого народу, для своєї культури.

У травні 1917 року Драй-Хмара повернувся в Київ, щоб взяти активну участь у національному відродженні. Він – професор Кам'янець-Подільського університету, потім очолює кафедру українознавства при Київському медичному інституті, а водночас – Слов'янський відділ в Інституті мовознавства при ВУАН, завідує кафедрою загального слов'янознавства в Інституті лінгвістичної освіти, кафедрою загального мовознавства в Інституті лінгвістичної освіти. Працював у Комісії для дослідження історії української мови (спільно з А. Кримським редагував збірник Комісії). Михайла Опанасовича цілковито поглинула викладацька, адміністративна й наукова діяльність, він робив для літературної праці лиш нечасті паузи.

Друкувати свої вірші українською мовою Михайло Драй-Хмара почав у 1920 році, у 1926-му вийшла його перша збірка «Проростень». Співець споглядання, як часто називали його сучасники, поет не був відстороненим споглядачем, мав своє бачення світу й робив власну оцінку подій. Драй-Хмара, власне, як й інші неокласики 20-их років (Хвильовий, Куліш, Осьмачка, Плужник та ін.), гостро відчував наближення апокаліптичної пори і пророче провістив її в цілому ряді поетичних творів («На могилі Руданського», «І знову як перший чоловік», поемі «Кошмар» та ін.), у щоденникових записках та листах. Драй-Хмара як поет багато в чому був мрійником. Так він вважав Україну схожою на Елладу, що йде «всесвітнім шляхом». Багато віршів присвятив також драматичній історії рідної землі, її славетному минулому, сміливості й гордості наших предків. Завдяки перекладам читачі знайомляться з найкращими майстрами світової поезії. Крім того, Драй-Хмара видав кілька робіт із літературознавства.

У 1928 році Михайло Опанасович востаннє приїжджає в рідні місця, на Чорнобаївщину, щоб забрати в Київ батька, якого місцева влада визнала куркулем і конфіскувала хату. А в 30-их роках почалася чорна смуга в житті М. Драй-Хмари: він опиняється поза літературними виднокколами. Його сонет «Лебеді» викликав шалену атаку на автора та його товаришів. Поета звинуватили в поширенні контрреволюційних ідей

і всілякій нісенітниці. Михайла звільнили практично з усіх посад, і влаштуватися на будь-яку роботу йому було дуже непросто. Першим із неокласиків був заарештований М. Рильський, Драй-Хмара всіма силами намагався допомогти його родині. Та «Лебеді» стали лебединою піснею поета: у лютому 1933 р. Михайла Опанасовича заарештовують, інкримінувавши приналежність до організації ОУН. Ці звинувачення були сфабриковані, усі його твори були вилучені з бібліотек, а ще письменнику заборонили друкуватися. Через три місяці випустили з в'язниці, але не забарилися із другим арештом. У 1935 році він знову за ґратами за стандартними звинуваченнями в націоналістичній контрреволюційній діяльності. І хоча Драй-Хмара вперто заперечував свою причетність до міфічної організації, його засудили до 5 років виправних таборів. У 1938 р. йому додають 10 років за участь в антирадянській пропаганді в таборі.

Вивезли поета на Далекий Схід, позбавивши можливості побачитися з рідними. На Колімі весь час перекидали з одного табору до іншого, щораз посилаючи на гірші й важчі роботи. Йому доводилося працювати на шахтах, промивати пісок, стоячи по коліна у крижаній воді тощо. Драй-Хмара страждав духовно й фізично, про що свідчать його листи дружині та доньці. Важкі умови хоч і підірвали здоров'я, але не зламали духу. Михайло Опанасович знаходив сили для того, щоб підтримувати надію в душах своїх побратимів, щоб ще зустрітися з рідними, сподівався на амністію.

Михайло Драй-Хмара не дочекався виходу на волю. Його життя передчасно обірвалося 19 січня 1939 року в таборі на Колімі. У документах про реабілітацію від 1956 року вказано, що М. О. Драй-Хмара помер від ослаблення серцевої діяльності й похований на березі річки Паутова. За іншими відомостями – розстріляний, коли став у шерензі на місце смертника, хотів врятувати ще зовсім молоду людину. Визнаний невинним, офіційно не встановлено, що був розстріляний, помер від серцевого нападу, із ким не буває? Та скільки талановитих українців пішло в небуття в ті часи?.. Розстріляним відродженням назвав 20-30-і роки ХХ ст. літературознавець Юрій Лавріненко.

Донька поета Оксана Амер 1967 року в Сорбоннському університеті захистила дисертацію «Драй-Хмара й українська «неокласична» школа». 1979 року Наукове товариство ім. Шевченка в Нью-Йорку друкує перше посмертне видання літературно-наукової

спадщини поета, в якому дружина й донька вмістили «Портрет Михайла Драй-Хмари», уривки зі щоденника, листи з Колими. 2 грудня 2009 року Малоканівецькій школі Чорнобаївського району було присвоєно ім'я Драй-Хмари. Хай же повернеться поет у нашу пам'ять і зостанеться серед нас у красі й добрі, що ними напоєний кожен його рядок, адже Михайло справді був особливою людиною і в літературі, і серед людей.

В історію української літератури Михайло Драй-Хмара ввійшов як один з учасників літературного угруповання, за яким закріпилася назва «неокласики». Разом із Максимом Рильським, Миколою Зеровим, Павлом Филиповичем, Освальдом Бургардтом це й було те «гроно п'ятирне нездоланих співців» (вислів самого М. Драй-Хмари в сонеті «Лебеді», навколо якого точилося стільки критичних баталій у 20-30-і роки):

Дерзайте, лебеді: з неволі, з небуття
веде вас в світ ясне сузір'я Піри,
де пинить океан кипучого життя...

Як зазначив Іван Дзюба: «Неокласики кликали нас до джерел. Сьогодні вони, їхня творчість – одне з таких чистих і цілющих джерел для нас. Нам ще йти і йти до цих джерел, ще пити й пити з них. Ще осмислювати й осмислювати, що ми мали, що втратили і що можемо мати в них – для сьогоднішньої потреби і для потреби вічної нашої культури, нашого народу».

Література:

Твори М. Драй-Хмари

Михайло Драй-Хмара / НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка ; передм., упоряд. текстів та прим. С. А. Гальченка ; [гол. ред. О. В. Красицький]. – Харків : Фоліо, 2018. – 498 с.

Вибрані твори, щоденникові записи, листи, автобіографії, слідча справа Драй-Хмари.

Твори / Михайло Драй-Хмара ; [упоряд. С. А. Гальченко ; ред. О. Л. Гречанюк, О. М. Ставнича] ; НАН України, Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка [та ін.]. – Київ : Наук. думка, 2015. – 710 с.

Поезії / Михайло Драй-Хмара ; упоряд. В. Т. Поліщук. – Черкаси : Брама, 2004. – 168 с.

Михайло Драй-Хмара : літ.-наук. спадщина / вступ. ст. М. Жулинського; передм. О. Амер. – Київ : Наук. думка, 2002. – 590 с.

Вибране / Михайло Драй-Хмара. – Київ : Дніпро, 1989. – 541 с.

Українці : [лекція] / М. Драй-Хмара // Слово і Час. – 2000. – № 2. – С. 68–71 ; № 3. – С. 66–71.

Про М. Драй-Хмару

Поліщук В. Осібний Михайло Драй-Хмара : до 125-річчя письменника і вченого / Володимир Поліщук // Поліщук В. Слово до високих літ: літературознав. студії / Володимир Поліщук. – Черкаси, 2018. – С. 109–117.

Поліщук В. Т. Михайло Драй-Хмара: людина, учений, поет // Поліщук В. Т. Вибране. – Черкаси, 2013. – [Т. 2] Розстріляні таланти (Репресовані письменники Черкащини). – С. 24–46.

Коваленко В. «Бути луною, будить луну...» : до питання психології творчості Михайла Драй-Хмари // Коваленко В. До щирця поетичного слова. – Черкаси, 2012. – С. 65–84.

Жулинський М. Михайло Драй-Хмара. Із фаланги неокласиків / Микола Жулинський // Жулинський М. Українська література : творці і твори. – Київ, 2011. – С. 330–348.

Вісник Черкаського університету : [зб. наук. ст.] : Вип. 167. Серія «Філологічні науки» / Черкас. наук. ун-т ім. Б. Хмельницького ; [гол. ред. А. І. Кузьмінський]. – Черкаси : [Вид. від. ЧНУ], 2009. – 154 с.

Тематичний випуск присвячений 120-річчю від дня народження М. Драй-Хмари. Статті про різні аспекти науково-творчої спадщини митця.

Дзюба І. М. Він хотів «жити, творити на своїй землі...» / Іван Дзюба // Драй-Хмара М. Твори. – Київ, 2015. – С. 5–28.

Слабошпицький М. Наближений до М. Драй-Хмари / Михайло Слабошпицький // Черкаський край – земля Богдана і Тараса. – Київ, 2002. – С. 519–522.

Лавріненко Ю. А. Михайло Драй-Хмара / Юрій Лавріненко // Лавріненко Ю. А. Розстріляне відродження : антологія 1917–1933. – Київ, 2001. – С. 226–243.

Поліщук В. З пам'яттю про батька – крізь життя : [Оксана Драй-Хмара, дочка М. П. Драй-Хмари] / Володимир Поліщук // Поліщук В. Від Григорія Сковороди до Раїси Троянker. Повернення і відкриття. – Черкаси, 2012. – Кн. 2. – С. 155–159.

Вшанували 125-річчя Михайла Драй-Хмари // Голос України. – 2014. – 16 жовт. (№ 199). – С. 3.

7 листопада
125 років від дня народження
красзнавця, журналіста
М. Ф. Комарницького
(07. 11. 1899 – 31. 10. 1984)

*Повсякчасно високого помислу повен,
Він немовби хранитель вогню,
Свій натхненний доробок дарує на спомин
Молодому нащадку – прийдешньому дню.*
М. Гурович¹

Якщо перефразувати відомий вислів, історія – це вогонь, а не попіл. Вміння відтворити минувшину як невігдану повість полум'яних літ – такого досягти непросто. Але це чудово вдавалося Миколі Комарницькому, із наполегливістю невтомного дослідника десятки років він збирав матеріали про Уманщину, її славних жителів.

Микола Федорович Комарницький народився 7 листопада 1899 року в с. Трипілля Обухівського району Київської області в селянській родині. У 1907 році сім'я переїхала до Умані. Микола закінчив Уманську чоловічу гімназію (1918). У 1918–1921 роках здобував освіту на природничому відділенні фізико-математичного факультету Київського університету, але не завершив навчання через матеріальну скруту. Певний час навчався в Уманському агротехнікумі, служив у війську, працював у фінансових установах і державному архіві Умані. Водночас був журналістом місцевої газети (нині «Уманська зоря»). Учасник Другої світової війни, був у німецькому полоні, потім у радянських таборах. Із 1946 року – знову в Умані. Активно листується з багатьма письменниками, зокрема з тими, що пов'язані з Уманню (М. Бажан, Ю. Смолич, Л. Первомайський, В. Сосюра та ін.).

Автор понад 1000 статей, розвідок, заміток, які публікував у пресі. Як красзнавець брав активну участь у підготовці збірника «Умань» (1957),

¹ Гурович М. Пам'ять серця: вірш // Уман. зоря. – 1984. – 2 листоп. (№ 174). – С. 3.

видань «Історія міст і сіл Української РСР. Черкаська область» (1972), «Шевченківський словник», збірки «Поет революції» (про І. Ю. Кулика).

Більшість своїх матеріалів М. Ф. Комарницький передав музеям і архівам. Основна частина його досліджень та документів знаходиться в Державному архіві Черкаської області в особовому фонді, який нараховує 600 одиниць зберігання. Багато матеріалів передано Уманському краєзнавчому музею.

Друзі, колеги називали Миколу Федоровича «краєзнавцем від Бога», «живою енциклопедією Умані», а ще «гостинним, щирим та привітним». Євген Долматовський мав рацію, коли написав у автографі на своїй книжці: «Хранителю історії Умані», а Микола Бажан зауважив: «Я високо ціную ваші знання, ваш хист, вашу відданість улюбленій справі...»

Будучи людиною дуже скромною, надзвичайної душевної краси, Микола Федорович ніколи не вимагав за свою подвижницьку працю жодних винагород чи пільг.

Література:

Праці М. Ф. Комарницького

Заповітна книга матері : (спогади) / М. Комарницький // Письменники Уманщини: (довідник-антологія). – Умань, 2011. – С. 104–107.

Умань / П. О. Заграничний, М. Ф. Комарницький, Г. Ю. Храбан, С. Г. Шевчук // Історія міст і сіл Української РСР. Черкаська область. – Київ, 1972. – С. 545–570.

Встановлення Радянської влади в Умані (1917–1920 рр.) / М. Ф. Комарницький // Умань: історико-геогр. та екон. нарис. – Черкаси, 1957. – С. 71–90.

Умань у роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.) / М. Ф. Комарницький // Умань: історико-геогр. та екон. нарис. – Черкаси, 1957. – С. 105–114.

Історичні пам'ятники і місця Умані / С. П. Палій, М. Ф. Комарницький // Умань: історико-геогр. та екон. нарис. – Черкаси, 1957. – С. 145–149.

Комарницький М. Повернення: (3 «Похідного зошита 1945 року») / М. Комарницький // Черкас. правда. – 1990. – 15 листоп. (№ 258). – С. 2.

Слід на землі : (До 70-річчя з дня народження Леоніда Первомайського) / Микола Комарницький // Літ. Україна. – 1983. – 12 трав. (№ 19). – С. 3.

«Софіївка» в українській радянській поезії / М. Комарницький // Уман. зоря. – 1981. – 22 квіт. (№ 63). – С. 4.

Полум'яний журналіст, письменник : [про Петра Лісового] / М. Комарницький // Уман. зоря. – 1981. – 19 черв. (№ 95). – С. 4.

Добро і правду він любив : (До 100-річчя з дня народження Петра Ротаря) / М. Комарницький // Уман. зоря. – 1980. – 19 січ. (№ 12). – С. 4.

Де в Умані мешкала родина Смоличів / М. Комарницький // Уман. зоря. – 1980. – 17 трав. (№ 79). – С. 4.

Перший військовий комісар Уманщини : [І. Ю. Кулик] / М. Комарницький // Уман. зоря. – 1978. – 5 квіт. (№ 55). – С. 4.

Один із когорти славних [І. Ю. Кулик] / М. Комарницький // Уман. зоря. – 1977. – 20 груд. (№ 201). – С. 2.

Важке щастя боротьби: [про І. Кулика] / М. Комарницький // Черкас. правда. – 1977. – 25 груд. (№ 300). – С. 3.

Про М. Ф. Комарницького

Шуйська Л. Комарницький Микола Федорович / Людмила Шуйська // Краєзнавство Черкащини. – Черкаси, 2018. – № 12. – С. 224–225. – Бібліогр. : с. 225.

Шуйська Л. Комарницький Микола Федорович / Людмила Шуйська // Краєзнавці Черкащини: біобібліогр. довідник. – Черкаси, 2016. – С. 86–87. – Бібліогр. : с. 87.

Павленко М. С. Комарницький Микола Федорович / М. С. Павленко // Письменники Уманщини: (довідник-антологія). – Умань, 2011. – С. 102–107. – Бібліогр. : с. 103–104.

Поліщук В. П. Комарницький Микола Федорович // Поліщук В. П. Літературна енциклопедія Черкащини. – Черкаси, 2020. – Т. 1 : А–К. – С. 584.

Козицька В. 3 когорти найдостойніших / В. Козицька // Уман. зоря. – 2016. – 17 черв. (№ 26). – С. 4.

Павленко С. Епоха Миколи Комарницького / С. Павленко // Уман. зоря. – 1999. – 11 листоп. (№ 89). – С. 3, 4.

Кулібаба Л. Краєзнавець, журналіст, людина / Л. Кулібаба // Уман. зоря. – 1999. – 6 листоп. (№ 88). – С. 4.

М. Ф. Комарницький : [некролог] // Уман. зоря. – 1984. – 2 листоп. (№ 174). – С. 3.

З архіву пам'яті : до 60-річчя журналістської діяльності М. Ф. Комарницького // Уман. зоря. – 1983. – 26 лип. (№ 119). – С. 2.

Гурович М. Щедрість краєзнавця / М. Гурович // Черкас. правда. – 1980. – 22 січ. (№ 17). – С. 3.

20 грудня
125 років від дня народження
кінорежисера, сценариста
Є. Деслава
(20. 12. 1899 – 10. 09. 1966)

20 грудня 1899 року народився той, кого світ знатиме як французького кінорежисера Єжена Деслава. Насправді ж його звали Євгеном Слабченком і був він сином славетного козацького краю.

Євген Слабченко народився в с. Таганча (нині – Степанецька сільська громада). Його предок козакував у війську гетьмана Івана Виговського, а батько Антон Федорович Слабченко був мирним рахівником на цукровому заводі графа Бутурліна. Їхній рід жив в Таганчі здавна – не даремно один із кутків села називається Слабківщиною.

Євген закінчив гімназію в Білій Церкві. У травні 1917 року став організатором першої скаутської дружини в Наддніпрянській Україні, автором підручника «Український скаутинг». Згодом служив старшиною варту Головного Штабу Окремого корпусу Січових Стрільців, старшиною для доручень при Директорії УНР, а від січня 1919 року перебував на дипломатичній службі. Із 1920 року Слабченко працює дипкур'єром в Європі. Там він і залишився від часу, коли під натиском більшовицьких орд загинула українська державність.

У післявоєнній Європі здобував освіту в різних навчальних закладах, зокрема 1926 року закінчив кінотехнічну школу в Парижі. Попутно працював у кіножурналістиці, листувався з О. Довженком. Обрав собі псевдонім Деслав, що в перекладі з французької означає «зі слов'ян». У цей час створює фільми «Марш машин» (1928), «Чотири кави з вершками», «Вар'єте» (обидва – 1929), «Електричні ночі», «Робот», «Райське світло», «Негатив» (усі 1930) та інші. За фільм «Війна хлопчиків, або Генерали без гудзиків» 1938 року був удостоєний найпрестижнішої американської кінопремії «Оскар».

Дізнавшись про голод в Україні, Деслав прагнув виїхати на зйомки документального фільму, щоб розповісти про це світу,

переживав, як там рідна Таганча... Підозри його були недаремними – у селі померли від голоду 812 людей.

1939 року вирушає в Іспанію, охоплену полум'ям громадянської війни. Тут знімає картини «Ревеляції» (1948), «Балада трьох кохань» (1953), «Фантастична візія» (1957). Остання принесла Є. Деславу світове визнання як творцеві авангардного кіно. Свого часу цей фільм був показаний на українському телебаченні. Калейдоскоп образів, сюрреалістичний світ Сальвадора Далі й сам не менш загадковий маестро, картини Гойї, корида та карнавал, шалені іспанські танці, вродливі жінки, прекрасні вулиці Мадрида – міста-музею, палаци, люди, квіти й чорні лебеді – усе це майстерно зсуває часові проміжки і створює у глядача лише відчуття чарівного світу Іспанії...

У 1956 році Деслав стає першим в історії кінематографа українцем, який за стрічку «Картинки в негативі» отримує почесний диплом Венеціанського кінофестивалю. Спадщина режисера вражає: він зняв понад три десятки кінокартин.

Ежен Деслав брав активну участь у діяльності Українського Червоного Хреста, готував сценарії фільмів про Симона Петлюру, Євгена Коновальця. Мрією його життя було створення фільму про Івана Мазепу. На жаль, він не був відзнятий. Залишилася лише чорнова версія книги Єжена Деслава «Дипломатичні історії України», велика частина якої присвячена епосі І. Мазепи. Шкода, що немає цього фільму – на головні ролі у ньому були запрошені знамениті Дж. Пеланс і Мерлін Монро.

Мало що відомо про діяльність Євгена Деслава в галузі телебачення. А він же був одним із перших теоретиків нової музи – телемистецтва.

Помер Єжен Деслав 10 вересня 1966 року, похований у м. Ніцца (Франція).

Творча спадщина митця повинна прийти в Україну, у повній мірі осмислена мистецтвознавцями й побачена найширшим загалом хоча б тепер, коли ми шукаємо шляхів до європейського співіснування та починаємо знову себе усвідомлювати культурною нацією, творчий процес якої не переривався ні на мить упродовж всього її тисячолітнього історичного шляху

Література:

Сорокопуд І. Повернення / І. Сорокопуд // Краси розкрилля: Канівщина мистецька. – Канів, 2005. – С. 63.

Журовський Я. Євген Деслав, забутий український кінорежисер / Я. Журовський // Дзвін. – 1993. – № 7/9. – С. 114–116.

Череватенко Л. Невідомий ювіляр / Л. Череватенко // Кіно-Театр. – 1999. – № 6. – С. 22-23.

Кравець А. Всесвітня слава Єжена Деслава / Андрій Кравець // Вечірні Черкаси. – 2016. – 17 серп. (№ 33). – С. 17; Прес-Центр. – 2013. – 11 груд. (№ 50). – С. 16.

Ліховий І. Родом із Таганчі / І. Ліховий // Чернеча Гора. – 1996. – № 1. – С. 5.

Мицик Ю. А. Слабченко Євген / Ю. А. Мицик // Енциклопедія історії України. – Київ, 2012. – Т. 9 : Прил–С. – С. 621. – Бібліогр. : с. 621.

Череватенко Л. В. Деслав Єжен (справж. – Слабченко Євген Антонович) / Л. В. Череватенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2007. – Т. 7 : Г–Ді. – С. 486. – Бібліогр. : с. 486.

27 грудня
100 років від дня народження
письменника П. П. Гандзюри
(27. 12. 1924 – 10. 02. 2011)

Письменник, журналіст Петро Полікарпович Гандзюра народився 27 грудня 1924 року (фактично – 19 березня 1926 року) у с. Михайлівка (нині – Михайлівська сільська громада) в селянській сім'ї. Дитячі та шкільні роки минули у с. Березняки. Із початком війни Петро додав собі рік, змінивши дату народження, щоб потрапити до армії. Спочатку воював у партизанському загоні, був підпільником, із 1943 року – у діючій армії до кінця війни. Був поранений, мав бойові нагороди.

Після демобілізації (1947) Петро Гандзюра працював у редакції Смілянської районної газети. Закінчив факультет журналістики Київського університету (1955), працював у редакціях журналів «Дніпро» та «Зміна», газети «Друг читача», у видавництві «Радянський письменник».

У другій половині 1950-х років Петро Полікарпович почав писати прозу, в якій провідною була тема війни. Автор романів «На зустріч бурі» (1958), «Розгнівана земля» (1960), «Похмура осінь» (1962), які склали трилогію; «Багряні ночі» (1964), «Партизанський кур'єр» (1972). У романі «Маленька Марі» (1986) П. Гандзюра відтворив тему війни на «міжнародному» матеріалі: у Русі Опору в Бельгії брали участь дві дівчини з України, були зв'язковими, разом з іншими бійцями потрапляли у складні ситуації, а конспіративним прізвиськом у них була «маленька Марі».

Тему повоєнного сільського життя Петро Полікарпович розкрив у нарисі «Законодавці поля» (1963) та романі «Поле не спить» (1978).

Прозі П. П. Гандзюри властивий і певний пригодницький характер. Майже в усіх творах письменник звертається до історії Черкащини: скажімо, у романі «Поле не спить» сюжетні колізії розгортаються в с. Червона Слобода.

Помер письменник 10 лютого 2011 року.

Література:

Твори П. Гандзюри

Маленька Марі : роман / Петро Гандзюра. – Київ : Рад. письменник, 1986. – 279 с. : портр.

Поле не спить : роман / П. П. Гандзюра. – Київ : Рад. письменник, 1978. – 552 с. : іл.

Партизанський кур'єр : роман / П. П. Гандзюра. – Київ : Рад. письменник, 1972. – 303 с. : іл.

Назустріч бурі : роман / П. П. Гандзюра. – Київ : Молодь, 1958. – 318 с.

Розгнівана земля : роман / П. П. Гандзюра. – Київ : Молодь, 1960. – 344 с.

Похмура осінь : роман / П. П. Гандзюра. – Київ : Молодь, 1962. – 423 с. : іл.

Багряні ночі : роман / П. П. Гандзюра. – Київ : Молодь, 1964. – 287 с.

Про П. Гандзюру

Поліщук В. Гандзюра Петро Полікарпович / В. Поліщук // Поліщук В. Літературна енциклопедія Черкащини. – Черкаси, 2020. – Т. 1 : А–К. – С. 203–204. – Бібліогр. : с. 204.

Погрібний А. Г. Гандзюра Петро Полікарпович / А. Г. Погрібний // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2005. – Т. 5 : Вид–Ін. – С. 369. – Бібліогр. : с. 369.

Гуріненко П. Кому більше за всіх треба / П. Гуріненко // Літ. Україна. – 1999. – 30 груд. (№ 47/48). – С. 4.

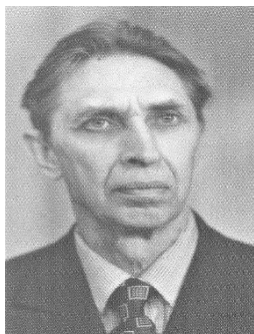
Конарєва М. П. П. Гандзюрі – 70 років / М. Конарєва // Трудова слава. – 1996. – 23 берез. (№ 24). – С. 3.

Трохименко В. Марі та її товариші / Володимир Трохименко // Друг читача. – 1986. – 20 листоп. (№ 47). – С. 5.

Сорокопуд І. Незабутні сторінки / І. Сорокопуд // Молодь Черкащини. – 1985. – 7 лют. (№ 17). – С. 3.

Прошак Т. Книга про народних месників / Т. Прошак // Жовтень. – 1973. – № 5. – С. 146.

Іщук А. 1500 сірих... / А. Іщук // Вітчизна. – 1966. – № 1. – С. 200–204.

29 грудня
100 років від дня народження
скульптора А. О. Шилімова
(29.12.1924 – 07. 11. 1996)

Укладачі альбому «Художники Шевченкового краю» відзначили: «Такої потужності й експресії скульптури, як у Анатолія Шилімова, мало маємо на віддалених від «столиць» теренах. І щоб не подейкували нині про академізм вітчизняної школи скульптури, аби достукатися до сердець краян, вочевидь були потрібні монументальні твори такого рівня. Твори, насичені пристрастю, романтикою і пафосом, які вражають нас і сьогодні. Що вже говорити про неабиякого майстра фігуративної пластики...»¹

Анатолій Опанасович Шилімов народився 29 грудня 1924 року у м. Уральськ Західно-Казахстанської області. Його батько працював бухгалтером, мати – лікарем. Сім'я була дружною і працюютою, вела свій родовід від уральських козаків. Малювати й ліпити майбутній скульптор почав змалку. «Для мене малювання і ліплення були такі ж необхідні як купання в річці, катання на санчатах, як зустріч з вранішньою зорею...» – відзначив Шилімов під час зустрічі в одній із черкаських шкіл.

Почалася Друга світова війна. 18-річним юнаком Анатолій добровільно пішов на фронт. Після демобілізації вступив до Львівського художнього інституту і в 1953 році закінчив його. Педагогами з фаху були І. Севера та І. Рябінін.

У 1966 році переїжджає до Черкас – до родичів дружини. Це був час, коли тема патріотизму, героїзму учасників війни була в центрі уваги. Саме тут, на Черкащині, усе, що переживав на війні Анатолій Шилімов, стало головною темою його творчості. Він створює цілу галерею героїв Корсунь-Шевченківської битви. У музеї Корсунь-Шевченківської битви експонується композиція А. Шилімова «Викликаю вогонь на себе». Фігура

¹Художники Шевченкового краю. – Черкаси, 2008. – С. 127.

відважного солдата з рацією динамічна, композиційно пов'язана з основою, яка зображує землю. Натуралістичність деталей, драматична експресія скульптури свідчать про високий талант митця, про те, що створити її могла лише людина, яка сама пройшла суворі будні війни.

Увічненню пам'яті героїв війни присвячені твори «Партизан-підричник» (1980), «В хвилину затишшя» (1985), «Переможець» (1994), портрети героїв, пам'ятні знаки полеглим воїнам у с. Свидівок та інші.

Твори Анатолія Шилімова зберігаються в Черкаському художньому музеї. Монументальні скульптурні композиції встановлені на меморіальних комплексах в містах і селах Черкащини та у Казахстані. За мужність і відвагу, свій талант має багато нагород та відзнак.

Помер Анатолій Опанасович Шилімов 7 листопада 1996 року. Його життя і діяльність є прикладом служіння своєму народу.

Література:

Плюхіна О. О. Відданість часу : Анатолій та Олена Шилімові / О. О. Плюхіна // Музейний альманах. – Черкаси, 2010. – С. 66–72.

Шилімов Анатолій Опанасович (1924–1996 рр.) // Художники Шевченкового краю / упоряд. Іщенко Ю. П., Фізер І. В. – Черкаси, 2008. – С. 126–127, 156 : іл.

Дашківський М. Воїн і митець : розповідь про життєвий і творчий шлях черкас. скульптора Анатолія Опанасовича Шилімова / М. Дашківський, П. Жук. – Черкаси : Сіяч, 1995. – 15 с. : іл.

Бушин М. І. Шилімов Анатолій Опанасович / М. І. Бушин, Є. П. Єрмілов // Бушин М. І. Черкаський край в особах 1941–2001. – Черкаси, 2005. – [Кн. 9]. Місто Черкаси. – С. 512–514.

Сніженко М. Будем жити / М. Сніженко // Село і Люди. – 1994. – Жовт. (№ 41). – С. 3.

Плюхіна О. Відданість Фронтовому братству / О. Плюхіна // Черкас. край. – 1998. – 13 трав. (№ 38). – С. 3.

Гриценко П. Віч-на-віч з пам'яттю / П. Гриценко // Черкас. правда. – 1985. – 23 берез. (№ 68). – С. 4.

Тимошенко В. Дорога до мрії / В. Тимошенко // Черкас. правда. – 1983. – 13 лют. (№ 37). – С. 4.

Зміст

Від укладача.....	3
Пам'ятні дати Черкащини у 2024 році.....	4
125 років від дня народження актриси Л. С. Кривицької.....	47
100 років від дня народження актора М. О. Задніпровського.....	49
100 років від дня народження краєзнавця І. І. Волошенка.....	52
100 років від дня народження фундаторки бібліотечної справи на Черкащині Є. П. Кузьменко.....	54
100 років від дня народження педагога, краєзнавця О. А. Дорошенка...	56
150 років від дня народження педагога, громадського діяча В. Ф. Дурдуківського.....	59
135 років від дня народження поета, вченого М. О. Драй-Хмари.....	62
125 років від дня народження краєзнавця, журналіста М. Ф. Комарницького.....	69
125 років від дня народження кінорежисера, сценариста Є. Деслава....	73
100 років від дня народження письменника П. П. Гандзюри.....	76
100 років від дня народження скульптора А. О. Шилімова.....	78

**КАЛЕНДАР ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
ЧЕРКАЩИНИ НА 2024 РІК**

Довідково-бібліографічне видання

Укладачка

Демченко Людмила Тимофіївна

Відповідальна за випуск **Л. Д. Дядик**

Редакторка **О. І. Дяглюк**

Комп'ютерне опрацювання **І. П. Білоус**

Формат 60x84/16

Видавець і виготовлювач
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова
бібліотека імені Тараса Шевченка»,
вул. Байди-Вишневецького, 8, м. Черкаси, 18001

Підписано до друку 2023. Тир. 50. Ксерокс ОУНБ імені Тараса Шевченка